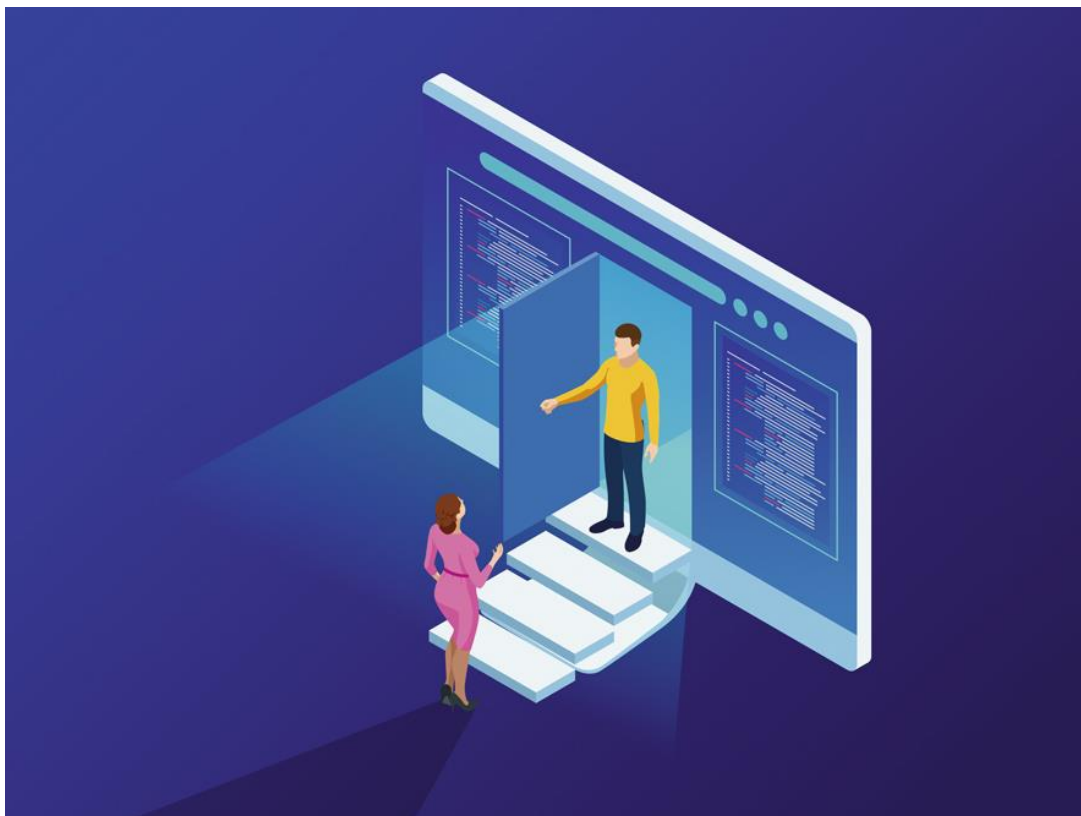

November 2023

Hoe open is Pijnacker-Nootdorp?

Rekenkameronderzoek naar de invoering van de
Wet open overheid in Pijnacker-Nootdorp

Beste lezer,

Voor u ligt het onderzoek “Hoe open is de gemeente Pijnacker-Nootdorp?” van de Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp. Dit onderzoek gaat over de invoering van de Wet open overheid (Woo) in Pijnacker-Nootdorp.

Het vertrouwen van veel burgers in de overheid staat in het algemeen onder druk. Een open, transparante gemeente kan bijdragen aan het (opnieuw) versterken van dat vertrouwen. De Woo is in mei 2022 in werking getreden als vervanger van de Wet Openbaarheid Bestuur (Wob). Overheden, waaronder gemeenten, worden hiermee verplicht meerdere soorten documenten uit zichzelf openbaar te maken. Daarnaast is ook in het raadsakkoord op hoofdlijnen van Pijnacker-Nootdorp opgenomen dat de gemeente de Woo op een goede manier moet invoeren. Daar zijn echter geen concrete ambities of beleidsrichtingen aan gekoppeld.

Zodoende heeft de rekenkamer ruim een jaar na de inwerkingtreding onderzocht hoe de implementatie van de wet verloopt. Welke ambities zijn vastgesteld? Hoe vorderen de acties? Welke betrokkenheid heeft de raad bij dit onderwerp?

Met deze vragen is de rekenkamer een onderzoek gestart naar de stand van zaken van de implementatie van de Woo. Op hoofdlijnen komt er een gemengd beeld uit. De informatiehuishouding van de gemeente lijkt redelijk op orde. 73% van de Woo-verzoeken wordt binnen de wettelijke termijn afgehandeld en ook het college en de raad lijken tevreden. Aan de andere kant is de ambitie vrij beperkt: alleen de wettelijk verplichte onderdelen worden uitgevoerd. Ook de raad heeft op dit gebied nauwelijks een rol van betekenis gespeeld.

De rekenkamer ziet kansen om meerdere soorten documenten actief openbaar te maken, zeker degene die relatief makkelijk te openbaren zijn. Ook kan er nog strakker gestuurd worden op de doorlooptijden van de Woo-verzoeken. Verder adviseert de rekenkamer onder andere om het gesprek over ‘openheid’ en de ambities op dit thema tussen college en raad te voeren.

De gemeenteraad besluit uiteindelijk over de aanbevelingen en of hij die overneemt. Ook besluit de raad wie daar op welke manier opvolging aangeeft. Na besluitvorming in de raad zijn de aanbevelingen van de rekenkamer raadsbesluiten en is het aan het college en eventueel de raad om vervolg te geven aan de uitvoering van deze besluiten. De rekenkamer volgt de uitvoering en rapporteert daar over als zij dat nodig acht.

Onze dank gaat naar uit naar het externe onderzoeksbureau dat in goede samenwerking met ons het onderzoek heeft uitgevoerd. Verder gaat onze dank uit naar ambtelijke organisatie voor de aangeleverde informatie en het college voor het meelesen en het geven van een bestuurlijke reactie.

Wij wensen u veel leesplezier toe bij dit onderzoek.

Namens de rekenkamer,

Florus van der Linden
voorzitter

zaaknummer 1404156

berichtsnummer 1302996

De raad van de gemeente Pijnacker-Nootdorp;

gezien het voorstel van de rekenkamer van 8 november 2023;

gelet op de Gemeentewet en de Verordening Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp 2023;

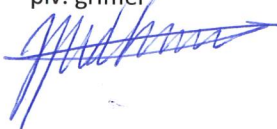
besluit:*

de conclusies en aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de volgende opdrachten aan het college vast te stellen:

1. Op basis van het rekenkameronderzoek naar de Wet open overheid het college de opdracht te geven om vóór 30 september 2024 een gesprek tussen gemeenteraad en college te organiseren, waarin ten minste wordt gesproken over de volgende onderdelen:
 - a. De ambities op het gebied van openbaarheid van informatie;
 - b. De informatie categorieën die relatief gemakkelijk te ontsluiten zouden zijn en maatschappelijke meerwaarde hebben;
 - c. De projectplanning en -organisatie van de implementatie van de Woo;
 - d. De afhandeling van Woo-verzoeken;
 - e. Cultuurverandering in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie;
 - f. Monitoring van openbaarheid;
 - g. De betrokkenheid van de raad;
2. De griffie de opdracht te geven op basis van het gesprek zoals bedoeld in beslispunt 1 een raadsvoorstel op te stellen over de afhandeling van de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 29 februari 2024.

Jorden van der Haas
plv. griffier

Björn Lugthart
voorzitter

*Dit betreft een geamendeerd raadsbesluit.

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

zaaknummer 1404156

berichtnummer 1302994

voorstel over Rekenkameronderzoek Wet open overheid

portefeuillehouder Rekenkamer

behandeld op 25 september en 8 november 2023

afdeling Griffie

behandeld door J.P. van der Haas

besluit Ja

bijlagen Onderzoeksrapport 'Hoe open is de gemeente Pijnacker-Nootdorp?'
Bestuurlijke reactie college

Gevraagde beslissing

Wij stellen u voor de conclusies en aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek te onderschrijven en de volgende opdrachten aan het college vast te stellen:

1. Organiseer een gesprek tussen gemeenteraad en college over de ambities op het gebied van openbaarheid;
2. Start met het actief openbaar maken van informatiecategorieën die relatief gemakkelijk te ontsluiten zijn en die maatschappelijke meerwaarde hebben;
3. Borg de implementatie van de Woo ambtelijk, bijvoorbeeld door het aanstellen van een nieuwe projectleider Woo en een nieuwe start van het Woo-projectteam;
4. Stuur nadrukkelijk op doorlooptijden van de Woo-verzoeken;
5. Bouw verder aan een cultuurverandering richting 'open, tenzij';
6. Monitor de openbaarheid en deel de informatie periodiek, ten minste eenmaal per jaar, met de raad;
7. Informeer de gemeenteraad uiterlijk in april 2024 voor het eerst over de voortgang van de implementatie van het onder 1 tot en met 6 beschrevene.

Inleiding

Op 1 juli 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk ingegaan, ter vervanging van de Wet openbaarheid bestuur. Hoewel nog niet alle onderdelen van de Woo daadwerkelijk in werking zijn, heeft de rekenkamer eind 2022 besloten een onderzoek te doen naar hoe de invoering in Pijnacker-Nootdorp ervoor staat. De laatste onderdelen van de wet kunnen immers op relatief korte termijn alsnog geëffectueerd worden en daarom is een goede voorbereiding voor de gemeente belangrijk.

Het daadwerkelijke onderzoek is eind april van start gegaan en voorspoedig verlopen. Normaliter vindt tijdens een onderzoek een gesprek met (een afvaardiging van) de gemeenteraad plaats. Vanwege het beperkte aantal aanmeldingen is gekozen het gesprek te annuleren en via een vragenlijst contact op te nemen. Dit heeft een flinke respons opgeleverd. Vanwege het hoge werktempo is eind juni het conceptrapport opgeleverd.

Gedurende de zomervakantie heeft het ambtelijk wederhoor plaatsgevonden, waarmee er gelegenheid was eventuele feitelijke aanpassingen voor te stellen op basis van nieuwe of aanvullende bronnen. Vervolgens kreeg het college in september de gelegenheid politiek-bestuurlijk te reageren op de

conclusies en aanbevelingen. Met enige vertraging is deze reactie halverwege oktober ontvangen. De rekenkamer heeft kennis genomen van de reactie en is benieuwd naar het gesprek met de raad. De volledige collegereactie is achteraan in het rapport te vinden.

Wat willen wij bereiken?

De rekenkamer wil met haar onderzoek de positie van de gemeenteraad in het dossier van de Wet open overheid versterken. Daarnaast draagt de rekenkamer graag bij aan de verbetering van het gemeentelijk beleid, in dit geval de invoering van de Wet open overheid.

Argumenten

Algemeen

De gemeente streeft naar openbaarheid en transparantie en investeert veel in burgerparticipatie. Ook heerst er binnen het college het gevoel dat bij twijfelgevallen gekozen moet worden voor openbaarheid. Echter leeft de Woo nog niet voldoende binnen de gemeente. Medewerkers weten nog onvoldoende welke invloed de Woo heeft op hun dagelijkse werkzaamheden en wat er van hen wordt verwacht. Ook is de urgentie van de implementatie van de Woo is iets afgezaakt sinds de inwerkingtreding van de wet op 1 mei 2022. Er is geen nieuwe projectleider aangewezen sinds het vertrek van de vorige en er zijn ook een aantal belangrijke projectleden vertrokken.

Passieve openbaarmaking

Passieve openbaarmaking loopt bij de gemeente redelijk goed. Zo worden ongeveer 73% van de verzoeken tijdig afgehandeld. De gemeente is bezig om dit proces te verbeteren. De vindbaarheid van informatie en volledigheid van de Woo-verzoeken blijven aandachtspunten voor de gemeente.

Actieve openbaarmaking

Wat betreft actieve openbaarmaking heeft de gemeente gekozen voor een beperkte ambitie: informatie wordt – uitzonderingen daargelaten – alleen actief openbaar gemaakt indien er een verplichting bestaat. Er worden nog weinig voorbereidingen getroffen voor de andere in de Woo genoemde categorieën, mede vanwege een tekort aan capaciteit en een gebrek aan urgentiegevoel. Binnen de gemeente wordt er geen monitoring uitgevoerd met betrekking tot de informatie die openbaar moet worden gemaakt, waardoor de gemeente dit niet inzichtelijk heeft voor haar medewerkers en burgers.

Informatiehuishouding

Op dit moment is de informatiehuishouding redelijk op orde. Alle formele informatie is inzichtelijk en wordt opgeslagen in een zaaksysteem. De gemeente heeft een overzicht van alle processen en er wordt gewerkt aan een verbeterslag om ook informatie inzichtelijk te krijgen die is opgeslagen in vakapplicaties. Net als andere overheidsorganisaties heeft de gemeente Pijnacker-Nootdorp ook uitdagingen wat betreft de volledigheid van informatie, bijvoorbeeld als het gaat om netwerkschijven.

Met de invoering van plaats- en tijdonafhankelijk werken maakt de gemeente gebruik van Office 365-applicaties, zoals Teams en SharePoint. Een aandachtspunt blijft het maken van afspraken over het opslaan van informatie. Dat geldt ook voor de opslag van relevante e-mail- en WhatsApp-berichten. De gemeente is actief bezig met verbetertrajecten voor de komende jaren.

Ambitieniveau raad en college

In het algemeen hecht zowel het college als de raad veel waarde aan transparantie en openheid. Beide ervaren de gemeente Pijnacker-Nootdorp als relatief transparant en open. De raad heeft tot dusver geen rol gespeeld bij de implementatie van de Woo. Zo zijn er geen gesprekken geweest tussen raad en college over de Woo en is de raad ook niet betrokken geweest bij het bepalen van het ambitieniveau.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de raad wél een kaderstellende rol ziet voor zichzelf in het implementatietraject. Uit de antwoorden van de enquête onder (buiten)raadsleden is ook te zien dat er een aantal raadsleden eigenlijk op maximale transparantie en openheid zou willen inzetten; dit komt niet overeen met het gekozen ambitieniveau.

Kantttekeningen

Enkele onderdelen van de Woo zijn nog niet in werking getreden. In het onderzoek wordt hier ook rekening mee gehouden. Tegelijk is wel onderzocht of de gemeente er klaar voor is in het geval deze onderdelen op (korte) termijn alsnog ingaan.

Beleidskaders

a. Binnen welk programma past het voorgestelde besluit?

Programma 9. Bestuur en dienstverlening

b. Welke beleidskaders zijn van belang?

- Verordening Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp 2023
- Gemeentewet
- Wet open overheid

Wat gaan wij daarvoor doen?

Aanbevelingen wordt raadsbesluiten na vaststelling door de raad.

Wat gaat het kosten?

Aan de implementatie van de aanbevelingen kunnen kosten verbonden zijn. Er is echter budget voor de implementatie van de Woo, zodat de aanbevelingen uit reguliere middelen kunnen worden bekostigd.

“In contact! Samen doen”

Tijdens dit onderzoek is niet met externen gesproken.

Vervolg

a. Planning

Hoewel het college volgens de Gemeentewet verplicht is ten minste jaarlijks te rapporteren over de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken, stelt de rekenkamer voor het college de opdracht te geven om uiterlijk in april 2024 te rapporteren over de stand van zaken van de implementatie van de aanbevelingen. Dit is in het raadsbesluit opgenomen.

De vastgestelde aanbevelingen komen op de MATIS-lijst die de raad maandelijks vaststelt. De rekenkamer volgt de implementatie van de aanbevelingen en bericht de raad over de voortgang indien zij daar aanleiding toe ziet.

b. Evaluatie

Het onderzoek wordt door de rekenkamer geëvalueerd. Opmerkingen en tips over het verloop van het onderzoek kunnen via de secretaris en de leden van de rekenkamer worden gedeeld, maar ook in een nog te houden klankbordgesprek worden ingebracht.

c. Communicatie

De rekenkamer communiceert middels een persbericht over de bevindingen uit het onderzoeksrapport.

De Rekenkamer van Pijnacker-Nootdorp,

J.P. van der Haas
secretaris

F.P. van der Linden
voorzitter

Hoe open is de gemeente Pijnacker-Nootdorp?

Onderzoeksrapport Wet open overheid

Opdrachtgever: Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp
Versie: Concept
Datum: 23-8-2023
Uitvoering: Instituut Maatschappelijke Innovatie i.s.m. BECIS|DIOR
Auteurs: Guido Enthoven & Rebecca Dondych

Managementsamenvatting

Hoe transparant is de gemeente Pijnacker-Nootdorp? Dit onderzoek schetst een beeld waar de gemeente Pijnacker-Nootdorp staat met betrekking tot de implementatie van de Wet open overheid (Woo). Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Rekenkamer Pijnacker-Nootdorp en is uitgevoerd door Instituut Maatschappelijke Innovatie in samenwerking met BECIS | DIOR.

De gemeente Pijnacker-Nootdorp is gestart met de implementatie van de Woo. Het college en de directie hebben gekozen voor het niveau 'Basis'. Dat betekent dat voor de actieve openbaarmaking wordt afgewacht wanneer het Rijk de verplichtingen laat ingaan. De ambitie om te kiezen voor het niveau 'Basis' is niet gedeeld en niet besproken met de gemeenteraad.

Raadsleden, college en ambtenaren zijn over het algemeen tevreden over de mate van transparantie in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Tegelijkertijd blijkt uit het onderzoek dat een deel van de raad eigenlijk op maximale transparantie en openheid zou willen inzetten; dit komt niet overeen met het gekozen ambitieniveau.

Bij de afhandeling van Woo-verzoeken wordt 73 % binnen de wettelijke termijn afgehandeld. De gemiddelde afhandelingstermijn van Woo-verzoeken in 2022 bedroeg 47 dagen. Dat is weliswaar meer dan de wettelijk maximale termijn van 42 dagen, maar veel sneller dan bijvoorbeeld ministeries. Openbaar gemaakte informatie naar aanleiding van een verzoek, wordt nog niet gepubliceerd op de website. Er is een Woo-contactpersoon aangesteld. De informatiehuishouding van de gemeente Pijnacker-Nootdorp is goed op orde.

Er bestaan cultuurverschillen in de ambtelijke organisatie ten aanzien van openbaarheid. Sommige afdelingen en personen zien het belang van transparantie en beschouwen het als een onderdeel van hun werk, terwijl andere afdelingen en personen de afhandeling van Woo-verzoeken vooral als 'corvee' beschouwen.

Het onderzoek leidt tot de volgende aanbevelingen:

1. Organiseer een gesprek tussen gemeenteraad en college over de ambities op het gebied van actieve en passieve openbaarheid.
2. Start met het actief openbaar maken van informatiecategorieën die relatief gemakkelijk te ontsluiten zijn en die maatschappelijke meerwaarde hebben.
3. Stel een nieuwe projectleider Woo aan en maak een nieuwe start met het Woo-projectteam.
4. Stuur nadrukkelijk op doorlooptijden van de Woo-verzoeken.
5. Bouw verder aan een cultuurverandering.
6. Monitor de openbaarheid en deel de informatie met de raad.

Inhoud

MANAGEMENTSAMENVATTING	2
VERSIEBEHEER.....	5
1 AANLEIDING EN ACHTERGROND.....	6
1.1 INLEIDING.....	6
1.2 ACHTERGROND EN WET OPEN OVERHEID.....	6
1.2.1 Andere bepalingen	7
2 ONDERZOEK EN WERKWIJZE	8
2.1 DEELVRAGEN	8
2.2 AMBITIENIVEAU EN DE ROL VAN DE RAAD	9
2.3 GAP-ANALYSE	9
2.4 WERKWIJZE ONDERZOEK.....	9
2.4.1 Deskresearch:.....	9
2.4.2 Interviews:.....	10
2.4.3 College en raad	10
3 ALGEMEEN.....	11
3.1 AMBITIE.....	11
3.2 ORGANISATIE	11
3.3 WOO- BUDGET.....	12
3.4 CULTUUR	13
3.5 WOO-CONTACTPERSOON.....	13
3.6 DIGITOGANKELIJKHEID EN MACHINE LEESBAARHEID.....	14
3.7 OPENBAARHEIDSPARAGRAAF	14
4 PASSIEVE OPENBAARMAKING.....	16
4.1 HET PROCES.....	16
4.2 CONTACT MET VERZOEKER	18
4.2.1 Weigeringsgronden en anonimisering	19
5 ACTIEVE OPENBAARMAKING EN GAP-ANALYSE.....	20
5.1 RAADSSTUKKEN	21
5.2 ORGANISATIEGEGEVENS	21
5.3 BESTUURSSTUKKEN	22

5.4	BESCHIKKINGEN.....	22
5.5	Woo/Wob-VERZOEKEN	22
5.6	JAARPLANNEN EN -VERSLAGEN	23
5.7	WET- EN REGELGEVING	23
5.8	ONDERZOEKEN.....	23
5.9	ADVIEZEN.....	23
5.10	CONVENANTEN	24
5.11	SCHRIFTELIJKE OORDELEN IN KLACHTPROCEDURES	24
5.12	INSPANNINGSVERPLICHTING	24
6	INFORMATIEHUISHOUDING	25
7	AMBITIENIVEAU RAAD EN COLLEGE.....	26
7.1	COLLEGE	26
7.2	RAAD.....	26
8	BEVINDINGEN.....	28
9	CONCLUSIE.....	29
9.1	ALGEMEEN	29
9.2	PASSIEVE OPENBAARMAKING	30
9.3	ACTIEVE OPENBAARMAKING	30
9.4	INFORMATIEHUISHOUDING.....	30
9.5	AMBITIENIVEAU RAAD EN COLLEGE	30
10	AANBEVELINGEN	32
	BIJLAGE 1: WETTELIJKE BEPALINGEN INFORMATIE.....	34
	BIJLAGE 2. INTERVIEWVRAGEN	37
	BIJLAGE 3. VRAGEN COLLEGE	39
	BIJLAGE 4. ENQUÊTE RAAD.....	40
	BIJLAGE 5. 0-METING PIJNACKER NOOTDORP	41
	BIJLAGE 6. ONDERWERPEN WOO	46
	BIJLAGE 7. WOO PROCES IN 2022.....	49
	BIJLAGE 8 WOO PROCES VOORSTEL 2023	51
	BIJLAGE 9 WOO IN BEELD (CONCEPT)	52
	BIJLAGE 10 BRONNEN	53
	BIJLAGE 11 PROCESBESCHRIJVING OMGEVINGSRECHT	54
	BIJLAGE 12 OVERZICHT VAN BESCHIKKINGEN	61

Versiebeheer

Versie	Datum	Wijzigingen	Gedistribueerd aan	Beslissing
0.1	16-6-2023	Eerste concept opgezet	Guido Enthoven	reviewcommentaar
0.2	22-6-2023	Aangevuld door Guido Enthoven	Rekenkamercommissie Pijnacker-Nootdorp	
0.3	29-6-2023	Obv commentaar RPN op 27 juni	RPN	
0.4	23-8-2023	Obv Ambtelijke reactie	RPN	

1 Aanleiding en achtergrond

1.1 Inleiding

Hoe transparant is de gemeente Pijnacker-Nootdorp? Dit onderzoek schetst een beeld waar de gemeente Pijnacker-Nootdorp staat met betrekking tot de implementatie van de Wet open overheid (Woo). Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de rekenkamer Pijnacker-Nootdorp en is uitgevoerd door Instituut Maatschappelijke Innovatie in samenwerking met BECIS | DIOR. Het biedt een eerste 'temperatuur-opname' voor deze gemeente, ruim een jaar na de invoering op 1 mei 2022. Het onderzoek richt zich op drie centrale onderzoeksvragen namelijk:

1. Wat is de stand van zaken en in hoeverre loopt de gemeente Pijnacker-Nootdorp op schema met de implementatie van de Woo?
2. Wat is het ambitieniveau van de organisatie op het gebied van openbaarmaking en transparantie en welk budget is daarvoor nodig?
3. Welke rol heeft de gemeenteraad bij het implementatietraject van de Woo? Wat zijn mogelijke handelingsperspectieven van de raad?

Eerst wordt de achtergrond en de belangrijkste bepalingen van de Woo uiteengezet. In hoofdstuk 2 wordt het onderzoek en de werkwijze van het onderzoek beschreven. In hoofdstukken 3 tot en met 7 worden de inhoudelijke resultaten beschreven per onderdeel. In hoofdstuk 8 worden de bevindingen gesummeerd en in hoofdstuk 9 worden de conclusies gepresenteerd. Tot slot volgt er in hoofdstuk 10 een aantal aanbevelingen.

1.2 Achtergrond en Wet Open Overheid

De Woo is de wet die het recht op toegang tot informatie van de overheid regelt. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) per 1 mei 2022 en is een belangrijke stap naar een transparantere overheid. Iedereen heeft recht op toegang tot publieke informatie. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet mag. Een open overheid is essentieel voor het vertrouwen tussen de samenleving en haar overheid, een belangrijke pijler van onze democratie.

De Woo kent kortgezegd drie plichten:

1. **Actieve openbaarmaking:** het uit eigen beweging openbaar maken van bepaalde overheidsinformatie. De Woo kent een inspanningsplicht om overheidsinformatie actief openbaar te maken als dit zonder onevenredige inspanningen of kosten redelijkerwijs mogelijk is en de openbaarmaking een redelijk belang dient. Het is aan bestuursorganen zelf om te beoordelen welke documenten hieronder vallen. De Woo heeft daarnaast een resultaatsverplichting om bepaalde categorieën van overheidsinformatie actief openbaar te maken. In de Woo zijn 11 categorieën van informatie aangewezen die bestuursorganen op termijn actief openbaar moeten maken. De precieze invoeringsdatum van deze 11 categorieën wordt nog bepaald per Koninklijk Besluit. Voor iedere informatiecategorie geldt dat in ieder geval:
 - De te publiceren informatie makkelijk vindbaar is (systeem/informatiehuishouding op orde);
 - Het proces voor het openbaar maken van de informatie is ingericht en vastgelegd;

- Medewerkers bewust zijn dat de informatie openbaar gemaakt dient te worden en wat dat voor hun functie betekent;
- 2. **Passieve openbaarmaking:** het op verzoek openbaar maken van gevraagde overheidsinformatie. De termijn voor afhandeling van een Woo-verzoek blijft vier weken, maar kan bij een omvangrijk of complex verzoek met maximaal twee weken worden verlengd (in plaats van vier weken onder de Wob). Dat betekent dat de maximale wettelijke afhandelingstermijn 42 dagen bedraagt.
- 3. **Informatiehuishouding op orde:** het duurzaam toegankelijk maken van overheidsinformatie. De informatiehuishouding is de basis voor een goede informatievoorziening; onze overheidsinformatie moet duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist, volledig en betrouwbaar zijn. Als de informatiehuishouding op orde is, maakt dit het makkelijker om informatie openbaar te maken.

1.2.1 Andere bepalingen

De Woo-contactpersoon handelt vragen om informatie af zoals bij het Rijk gebruikelijk is bij burgerbrieven, mails of telefoontjes. Hij of zij verstrekt zoveel mogelijk informatie zelf, maar weet ook makkelijk een brug te slaan naar informatiespecialisten en Woo-juristen indien er meer nodig is, en verwijst indien van toepassing door naar het Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding. Doorverwijzen gebeurt in alle gevallen klantgericht; het principe van 'geen verkeerde deur' is daarbij essentieel.

De openbaarheidsparagraaf is een tekst in de jaarlijkse begroting waarin het bestuursorgaan aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens voor de uitvoering van de Woo. Daarnaast doen bestuursorganen in de jaarlijkse verantwoording verslag van de uitvoering ervan, ook in relatie tot de beleidsvoornemens.

2 Onderzoek en werkwijze

De rekenkamer wil meer inzicht krijgen in, in hoeverre de Woo, die 1 mei 2022 in werking is getreden, is geïmplementeerd bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp en welk ambitieniveau de organisatie heeft. Waar staat de organisatie op dit moment? En welk rol heeft de gemeenteraad in dit implementatietraject?

Om inzicht te krijgen in de stand van zaken van de invoering van de Woo voeren we dit onderzoek uit met een drietal centrale onderzoeksvragen:

1. Wat is de stand van zaken en in hoeverre loopt de gemeente Pijnacker-Nootdorp op schema met de implementatie van de Woo?
2. Wat is het ambitieniveau van de organisatie op het gebied van openbaarmaking en transparantie en welk budget is daarvoor nodig?
3. Welke rol heeft de gemeenteraad bij het implementatietraject van de Woo? Wat zijn mogelijke handelingsperspectieven van de raad?

Om deze drie onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is een aantal deelvragen opgesteld.

2.1 Deelvragen

- Hoever is de gemeente met de implementatie van de Woo?
 - Is de invoering van de Woo besproken in de raad en in het college?
 - Is er een Woo-contactpersoon en is deze vindbaar via de website van de gemeente?
 - In hoeverre is het bedrag uit de algemene uitkering voor de implementatie van de Woo in Pijnacker-Nootdorp gebruikt voor die implementatie?
- Wat is de stand van zaken op het gebied van *passieve openbaarheid*?
 - Welke handvatten gebruikt de ambtelijke organisatie bij de afweging rondom het openbaar maken van stukken?
 - Hoe worden de weigeringsgronden ingezet?
 - Hoeveel Wob-/Woo-verzoeken zijn er in de afgelopen jaren gedaan?
 - Waar gingen deze over?
 - Welke kosten zijn verbonden aan de Woo-verzoeken die bij de gemeente worden ingediend?
 - Hoe verhouden de aantallen zich tot de mogelijke ambitieniveaus, waarbij het hoogste ambitieniveau ervoor kan zorgen dat Woo-verzoeken niet of nauwelijks nodig zijn?
- Wat is de stand van zaken op het gebied van *actieve openbaarheid*?
 - In welke mate worden de verplicht openbaar te maken informatiecategorieën uit art. 3.3 van de Woo nu reeds actief openbaar gemaakt?
 - In welke mate voldoet de gemeente Pijnacker-Nootdorp aan de inspanningsverplichting van art. 3.1 van de Woo om informatie over de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid actief openbaar te maken?
- In hoeverre is de informatiehuishouding van de gemeente op orde, dan wel in welke mate staan problemen in de informatiehuishouding in de weg om Woo-verzoeken snel en adequaat te kunnen behandelen?

2.2 Ambitieniveau en de rol van de raad

- Welk ambitieniveau streeft het college na?
- Welk ambitieniveau streeft de raad na?
- Hoe verhouden deze ambities zich dan tot de eisen uit de Woo?
- Hoe verhoudt het ambitieniveau zich tot de mate van transparantie/openheid op dit moment?
- Wanneer wordt het exacte ambitieniveau bepaald? Wat is de rol van de raad daarbij? Welke handelingsopties heeft de raad hierbij?

2.3 GAP-Analyse

Naast deze drie onderzoeksvragen is er ook gekozen om in diepte te gaan bij een aantal informatie categorieën doormiddel van een GAP-analyse. In de GAP-analyse wordt de huidige situatie vergeleken met de gewenste situatie. De gewenste situatie is gebaseerd op de wettelijke bepalingen en het ambitieniveau van de gemeente op het gebied van actieve openbaarmaking. Er wordt gekeken welke stappen nog gezet moeten worden om aan de gewenste situatie te voldoen. In deze analyse wordt gekeken de volgende informatie categorieën:

- Organisatiegegevens;
- Raadsstukken;
- Agenda's en verslagen B&W (Bestuursstukken);
- Wob/Woo-verzoeken;
- Beschikkingen;

In dit onderdeel ligt de aandacht bij de vraag: in hoeverre deze al gepubliceerd worden, hoe de processen in elkaar zitten en in welke systemen de informatie is opgeslagen en of het toegankelijk is. Hierbij wordt ingezoomd per proces naar de volgende onderdelen:

- Publicatie: Wordt de categorie al gepubliceerd?
- Proces: Is de proces ingericht en wordt het proces gemonitord?
- Systeem: Is de informatie vindbaar in de juiste systemen?

2.4 Werkwijze onderzoek

Om de informatie te verzamelen is er eerst deskresearch gedaan, daarna zijn er interviews gehouden met belanghebbenden uit de organisatie en de burgemeester en gemeentesecretaris. Er is ook een enquête uitgestuurd aan de raadsleden. Tijdens deze interviews zijn de onderzoeksvragen behandeld op basis van vragenlijsten waar alle thema's aan bod zijn gekomen. Door het inzetten van zowel deskresearch, interviews en een enquête is een goed beeld ontstaan van de huidige stand van zaken bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp

2.4.1 Deskresearch:

De deskresearch is uitgevoerd door het bestuderen van bestaande documentatie van de gemeente en relevante achtergrondstukken vanuit bijvoorbeeld VNG. Een volledige lijst van gebruikte

documenten is te vinden in de bijlage (bijlage 10). Naast het verkennen van de documentatie is er ook gekeken naar wat er al online op de website van de gemeente of op overheid.nl wordt gepubliceerd en welke informatie al beschikbaar is.

2.4.2 Interviews:

Er zijn zeven gestructureerde interviews afgenomen met medewerkers van verschillende afdelingen binnen de organisatie. Ieder interview nam ongeveer 90 minuten tijd in beslag. Tijdens deze interviews werden alle onderzoeksvragen behandeld door middel van een vragenlijst (bijlage 2). De geïnterviewden waren afkomstig vanuit verschillende afdelingen (Juridische Zaken (JZ), Bestuurszaken, Informatiemanagement, Bedrijfsvoering) waardoor de thematiek vanuit verschillende invalshoeken benaderd kon worden. Bij sommige interviews zijn ook de extra vragen voor de GAP-analyse behandeld, omdat deze medewerkers proceseigenaren waren of veel informatie hadden over deze processen. Over het algemeen kregen we de indruk dat de informatie tijdens de interviews open en ruimhartig werd gedeeld; men praatte niet 'met meel in de mond'. De expertise van de geïnterviewden en hun kennis van de organisatie geven alles bij elkaar een goed beeld van de huidige stand van zaken op het gebied van transparantie bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

Functie	Datum
Directeur Bedrijfsvoering	22-5-2023
Concernstaf	23-5-2023
Informatiemanager	24-5-2023
Woo-jurist	1-6-2023
Burgemeester en gemeentesecretaris	2-6-2023
Senior Informatiebeheer	6-6-2023
Woo-contactpersoon	9-6-2023

Tabel 1. Geïnterviewde medewerkers

2.4.3 College en raad

Er is een interview gehouden met de burgemeester en de gemeentesecretaris van de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Met de gemeenteraad is er gekozen voor een vragenlijst (Bijlage 4.). De vragenlijst is door middel van een Microsoft Forms enquête gestuurd aan de 31 raadsleden en 10 commissieleden. 17 van de 41 respondenten (41%) hebben gereageerd op de enquête.

3 Algemeen

Gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een aantal stappen gezet voor de implementatie van de Woo. Er is in het begin van 2022 een projectgroep samengesteld en er is een projectopdracht gemaakt die vastgesteld is door de directie en gedeeld met het college. Er zijn ook presentaties gegeven aan het college (19-4-2022), het gemeentelijke managementteam (GMT) en de afdelingen binnen de gemeente om informatie te delen over de Woo. Tijdens de presentaties voor de afdelingen is er ook dieper ingegaan op Woo-verzoeken, aangezien de afdelingen hiermee te maken hebben. In totaal zijn er in het kader van de implementatie van de Woo een tiental presentaties gegeven. Ook is gebruik gemaakt van de handreiking "Van Wob naar Woo" van de VNG. De projectgroep heeft een advies geschreven over het aanstellen van een contactpersoon Woo in april 2022. Dit advies is inmiddels aangenomen en er is een Woo-contactpersoon.

3.1 Ambitie

De gemeente Pijnacker-Nootdorp ervoor gekozen om de landelijke fasering te volgen met betrekking tot de openbaarmaking van informatie. De projectopdracht is vastgesteld in de Directie, gedeeld met het college, waar het ambitieniveau 'Basis' is gekozen. Het ambitieniveau 'Basis' is een van de vier opties die landelijk zijn gegeven (Beneden-Basis/Basis/Medium/Plus). De VNG beschrijft de vier ambitieniveaus als volgt¹:

- Beneden-basis: De gemeente voldoet niet aan de in de Woo gestelde eisen.
- Basis: De gemeente volgt de wettelijke fasering van de Woo. De actieve openbaarmaking per categorie wordt uitgevoerd vanaf de wettelijk verplichte datum.
- Medium: De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen en maakt daarnaast ook een aantal extra categorieën openbaar, waarvoor openbaarmaking (nog) niet wettelijk verplicht is.
- Plus: De gemeente voldoet aan de wettelijke minimum en maakt ook alle stukken uit de nog niet in werking getreden fases al actief openbaar. En maakt de gemeente stukken openbaar waarvoor geen wettelijke verplichting tot openbaarmaking geldt, zoals onderliggende informatie.

De keuze voor het niveau 'Basis' is gemaakt vanwege de verwachte tijd, capaciteit en kosten die het zou vergen om de ambitieniveaus Medium of Plus te realiseren.

3.2 Organisatie

Er is een project opgezet met een projectgroep voor de implementatie van de Woo. Naast de openbaarmaking van informatie richt dit project zich ook op het vergroten van het bewustzijn onder medewerkers.

De projectleider van de projectgroep heeft afgelopen jaar afscheid genomen van de gemeente en er is sindsdien geen nieuwe projectleider benoemd. De verantwoordelijkheden zijn binnen de projectgroep verdeeld over verschillende medewerkers. Echter, deze medewerkers zullen in de nabije toekomst mogelijk ook uit de projectgroep stappen vanwege nieuwe posities binnen de gemeente of

¹ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *Implementatieplan actief openbaar maken (woo)*, November (2020) Den Haag.

pensioen. Er zijn gesprekken gevoerd over de benoeming van een nieuwe projectleider, mede omdat de vraag nog bestaat bij welke afdeling deze rol moet worden belegd. De gemeente wil namelijk graag dat de implementatie van de Woo niet afhankelijk is van één specifieke afdeling, maar een integrale samenwerking tussen alle afdelingen betreft, aangezien het raakvlakken heeft met onderwerpen als ICT, juridische zaken en cultuurverandering.

Er is geen projectplan opgesteld en er is geen exacte planning vastgelegd. De projectgroep werkt volgens een Scrum-achtige werkwijze, waarbij ze gebruikmaken van een backlog in Microsoft Teams waarin alle activiteiten zijn opgenomen. Daarnaast heeft de projectgroep een 0-meting (Bijlage 5) uitgevoerd, waarin de huidige stand van zaken voor alle informatiecategorieën wordt beschreven. De projectgroep komt tweewekelijks bij elkaar

3.3 Woo- budget

In de projectopdracht is er budget aangevraagd voor de periode 2022-2025 (zie tabel 2). Dit budget is gebaseerd op een schatting van de benodigde mensuren om de Woo te implementeren met het gekozen ambitieniveau 'basis'. In de begrotingen van 2022 en 2023 is de Woo opgenomen onder het programma 'bestuur en dienstverlening'. In de begroting hebben we geen geoormerkte bedragen voor de implementatie van de Woo kunnen vinden. Ook is er nog geen helderheid welke bedragen de gemeente van het Rijk heeft ontvangen voor de implementatie van de Woo.

2022	2023	2024	2025
136.000	154.000	174.000	195.000s

Tabel 2. Aangevraagd budget in projectopdracht Woo

Er is geen duidelijkheid over welke kosten er al zijn gemaakt met betrekking tot de Woo, en in hoeverre het bedrag van de algemene uitkering is gebruikt voor de implementatie van de Woo. Het is daarbij ook de vraag in hoeverre een dergelijk overzicht toegevoegde waarde zou hebben. Tot dusver is er vooral geïnvesteerd in het houden van presentaties. De echte kosten zullen waarschijnlijk pas worden gemaakt op het moment dat er meer helderheid is over het invoeringsritme van de verplicht actief openbaar te maken categorieën.

Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat er enige kosten worden gemaakt voor de implementatie van de Woo. Zo krijgt de Woo-contactpersoon 4 uur per week om werkzaamheden uit te voeren met betrekking tot de Woo, en krijgen andere leden van de Woo-projectgroep ook tijd toegewezen voor hun werkzaamheden in het implementatietraject. Daarnaast is er een anonimiseringsstool aangeschaft voor de gemeente, die structureel €6000 per jaar kost. Er is ook ongeveer €3000 gebruikt voor de implementatie ervan. Deze kosten worden gedekt vanuit het informatiemanagementbudget dat is gereserveerd in het ICT-beheerplan voor de implementatie van de Woo.

Verder worden er kosten gemaakt bij het afhandelen van Woo-verzoeken, zoals dat vroeger ook het geval was bij het afhandelen van Wob-verzoeken. Hoewel er geen concrete bedragen zijn genoemd, wordt geschat dat ongeveer 1,5 fte vanuit het juridische team en 1 fte vanuit de lijnorganisatie nodig is om deze verzoeken af te handelen.

3.4 Cultuur

De geïnterviewden vinden dat de gemeente openbaar en transparant is in haar interactie met burgers. Burgers worden goed op de hoogte gehouden van zaken die spelen binnen de gemeente, en de participatiegraad is hoog. Transparantie wordt in deze gemeente vooral gezien in relatie tot burgerparticipatie. Hierbij worden inwoners geïnformeerd over gemeentelijke plannen en wordt gevraagd om hun meningen en opvattingen hierover.

De projectgroep Woo heeft actie ondernomen om meer bewustwording te creëren binnen de gemeente over de Woo door middel van presentaties en gesprekken met het college, het GMT en de verschillende afdelingen. Sinds deze eerste acties is er echter weinig gedaan op het gebied van cultuurverandering, behalve enkele intranetberichten over het onderwerp en trainingen voor het gebruik van het zaakstelsel.

De projectgroep heeft op dit moment geen concrete plannen voor een bewustwordingscampagne, maar ze willen deze wel graag inzetten binnen de gemeente. Er bestaat nog steeds het gevoel dat Woo-verzoeken voornamelijk tot de verantwoordelijkheid behoren van de afdeling JZ en niet van de andere afdelingen zelf. Sommige medewerkers ervaren dat de Woo extra werk met zich meebrengt en beschouwen het als een soort 'corvee'. De houding ten opzichte van de Woo verschilt ook per afdeling en soms zelfs per persoon. Sommige medewerkers werken graag mee aan Woo-verzoeken, terwijl anderen wat meer weerstand tonen en vinden dat het afleidt van 'hun echte werk'. Vaak zijn ambtenaren niet goed op de hoogte van de veranderingen in hun werk en wat er van hen wordt verwacht. De Woo-contactpersoon heeft dit als een kans gezien en probeert zichtbaar te zijn binnen de gemeente om zo meer aandacht te genereren voor de Woo en de veranderingen die het met zich meebrengt.

Zowel het college als een aantal medewerkers spraken hun zorg uit over de mogelijke gevolgen van de Woo op de cultuur binnen de gemeente. Doordat meer informatie openbaar gemaakt wordt, wordt er gevreesd dat ambtenaren zich niet meer veilig voelen om alles op papier te zetten en dat zij voorzichtiger zullen worden in schriftelijke communicatie. Op dit moment speelt dit nog niet binnen de gemeente, maar medewerkers maken zich zorgen voor de mogelijke ontwikkelingen en de vermindering van het gevoel van sociale veiligheid binnen de gemeente.

Een medewerker die geïnterviewd is, gaf aan dat er wel enige verandering te zien is in de houding van medewerkers ten opzichte van de Woo binnen de organisatie, in vergelijking met een jaar geleden. Echter, de urgentie voor verdere implementatie van de Woo lijkt iets afgenomen te zijn sinds 2022. Er is al geruime tijd niet over de Woo gesproken in de raad en er is geen nieuwe projectleider aangesteld. Deze situatie kan deels worden verklaard doordat de gemeente heeft gekozen voor het ambitieniveau 'basis' en daardoor op schema ligt met de implementatie. Anderzijds kan het ook een capaciteitskwestie zijn, waarbij er simpelweg niet genoeg personeel beschikbaar is om het werk daadwerkelijk uit te voeren.

3.5 Woo-contactpersoon

De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een Woo-contactpersoon aangesteld. De huidige Woo-contactpersoon vervult de rol sinds oktober 2022. De rol is belegd bij het Klantcontactcentrum (KCC) en de contactinformatie staat op de website. De huidige medewerker besteedt ongeveer 4 uur per week aan taken met betrekking tot de Woo, maar is niet inhoudelijk betrokken bij de Woo-verzoeken.

De contactpersoon is alleen betrokken aan het begin (ontvangst van het Woo-verzoek) en aan het einde van het proces wanneer het besluit naar de verzoeker wordt gestuurd. Tussentijds contact met de verzoeker wordt verzorgd door de behandelaar (Woo-jurist). Naast de werkzaamheden rondom de Woo-verzoeken heeft de Woo-contactpersoon ook een rol binnen de organisatie om meer bewustzijn te creëren binnen de afdelingen. Dit doet de Woo-contactpersoon door middel van netwerken binnen de organisatie, zich laten zien en horen op de werkvloer en het vertellen over de Woo.

3.6 *Digitoegankelijkheid en machine leesbaarheid*

Overheidsorganisaties moeten websites en apps toegankelijk maken voor alle burgers², dit heet digitoegankelijkheid. Toegankelijk betekent hierbij dat de systemen of informatie op de website of app bruikbaar is voor iedereen, dat wil zeggen onafhankelijk van je leeftijd en of je wel of geen visuele beperking hebt.

De gemeente heeft zich ingezet om de website digitoegankelijk te maken en heeft daarvoor een keurmerk ontvangen. Er wordt geprobeerd om het gebruik van Pdf-bestanden op de website zoveel mogelijk te beperken, en informatie wordt bij voorkeur gedeeld op webpagina's. Er wordt regelmatig aandacht besteed aan digitale toegankelijkheid op het intranet van de gemeente.

Daarnaast is de machineleesbaarheid van documenten een belangrijk aandachtspunt binnen de gemeente. Alle documenten die worden opgeslagen in het zaakstelsel bevatten metadata. Documenten worden op een enkele uitzondering na, digitaal aangemaakt, vastgesteld en in een duurzaam bestandsformaat omgezet waardoor het scannen van documenten zoveel mogelijk wordt beperkt. Dat is een verbetering, maar zeker nog niet optimaal, in termen van de FAIR-principes. FAIR staat voor findable, accessible, interoperable en reusable ontsluiten van informatie. De gemeente werkt ook aan het duurzaam toegankelijk maken van documenten, wat een doorlopend proces is.

Machineleesbaarheid is met name relevant voor de categorie Woo-verzoeken bij het actief openbaar maken van informatie. Alle documenten die worden opgeslagen in het zaakstelsel bevatten metadata. Deze documenten worden op een enkele uitzondering na, digitaal aangemaakt, vastgesteld en in een duurzaam bestandsformaat omgezet waardoor het scannen van documenten zoveel mogelijk wordt beperkt. De komende jaren zal de gemeente de terugvindbaarheid van documenten verbeteren. Met name wordt gewerkt aan de informatie die decentraal is opgeslagen. De gemeente is in gesprek met de leverancier van het programma MyLex, een zoekmachine, om te verkennen op welke manier het systeem kan bijdragen aan de terugvindbaarheid van documenten. Dat is een verbetering, maar zeker nog niet optimaal, in termen van de FAIR-principes. FAIR staat voor findable, accessible, interoperable en reusable ontsluiten van informatie.

3.7 *Openbaarheidsparagraaf*

Artikel 3.5 van de Woo bepaalt dat de gemeente in de jaarlijkse begroting aandacht moet besteden aan de beleidsvoornemens in het kader van de Woo. In de jaarlijkse verantwoordingsstukken moet de gemeente verslag doen van de uitvoering ervan. In de programmabegroting 2022 is een passage over

² [Een toegankelijke digitale overheid | Digitoegankelijk](#)

de implementatie van de Woo opgenomen in het programma 'Bestuur en dienstverlening'. In de jaarstukken 2022 is er een paragraaf, genaamd 'Wet open overheid'.

4 Passieve openbaarmaking

Bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp worden jaarlijks tientallen Woo-verzoeken ingediend en afgehandeld, zoals weergegeven in tabel 3. De Woo-verzoeken hebben betrekking op verschillende onderwerpen, zoals vergunningen, bouwtekeningen en belastinginformatie (WOZ-aantallen), evenals communicatie over nieuwbouwprojecten. Een volledige lijst met onderwerpen van Woo-verzoeken van 2022-2023 is te vinden in bijlage 6. Het aantal bezwaren tegen besluiten van de gemeente is klein, met slechts drie bezwaren in de afgelopen twee jaar. Er is één verzoek dat voor 1 mei 2022 onder de Wob is ingediend en momenteel in hoger beroep wordt behandeld.

Jaar	Aantal Woo-verzoeken
2020	26
2021	41
2022	26
2023 tot 1.6.2023	20

Tabel 3. Aantal Woo-verzoeken bij gemeente Pijnacker-Nootdorp tussen 2020-2023

In 2022 bedroeg de gemiddelde afhandelingstermijn van Woo-verzoeken in de gemeente Pijnacker-Nootdorp 47 dagen. Het merendeel van de verzoeken (73% in 2022) wordt binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Hierbij worden ook verzoeken meegeteld waarbij er afspraken zijn gemaakt met de verzoeker over de termijn of waarbij de termijn tussentijds is opgeschort, bijvoorbeeld voor een zienswijze. Hiermee scoort de gemeente Pijnacker-Nootdorp opvallend goed. Ter vergelijking: in het rapport 'Ondraaglijk Traag' van Instituut Maatschappelijke Innovatie en Open State Foundation werd geconstateerd dat ministeries gemiddeld 161 dagen doen over de afhandeling van een Woo-verzoek. Dat zal ongetwijfeld deels te maken hebben met de complexiteit van de informatiehuishouding van het Rijk.

De omvang van de verstrekte informatie varieert sterk, waarbij het grootste Woo-verzoek ongeveer 20.000 pagina's aan informatie omvat en het kleinste verzoek slechts 4 pagina's beslaat. Volgens een schatting van een medewerker ligt het gemiddelde aantal pagina's per verzoek ongeveer op hetzelfde niveau als het landelijke gemiddelde. Bij het landelijke gemiddelde bestaat 50% van de verzoeken uit minder dan 50 pagina's, 25% uit 50-200 pagina's en 25% uit meer dan 200 pagina's. We hebben deze indicatie voor de omvang niet kunnen checken.

4.1 Het proces

Bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp worden de Woo-verzoeken behandeld door de afdeling JZ. Er is een procesbeschrijving opgesteld voor hoe het proces eruitzag in 2022 (Bijlage 7), en er is momenteel een verbeteractie gaande om het proces verder te optimaliseren (Bijlage 8).

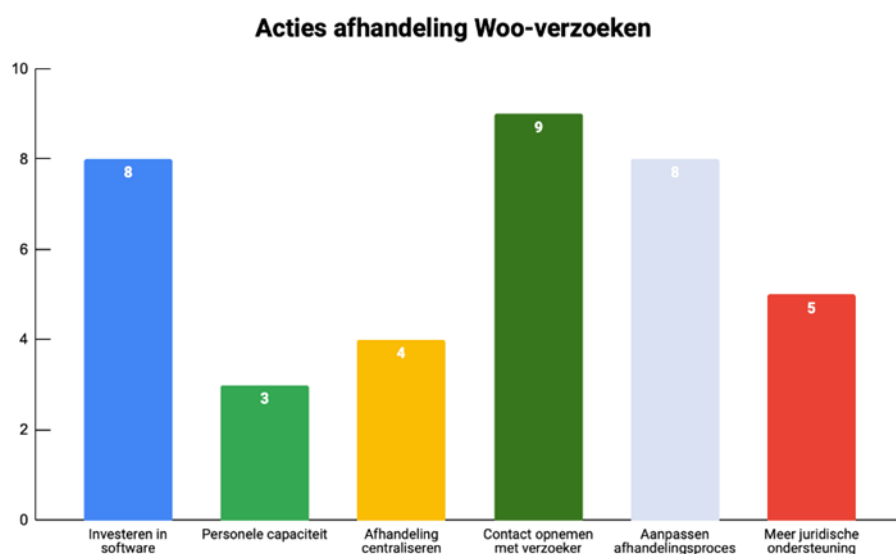
De verzoeken worden behandeld door drie juristen, die ongeveer de helft van hun tijd besteden aan Woo-verzoeken en de andere helft aan andere werkzaamheden. Vanuit de afdeling JZ is ongeveer 1,5 fte per week nodig om de Woo-verzoeken tijdig af te kunnen handelen, en vanuit de vakafdeling is 1 fte nodig. Vanwege personeelstekort en het toenemend aantal (grote) Woo-verzoeken is er een

externe partij ingehuurd om te ondersteunen bij de behandeling van Woo-verzoeken (waaronder het anonimiseren van documenten).

De Woo-verzoeken komen centraal binnen bij de afdeling JZ, of soms direct bij de Woo-contactpersoon, die het verzoek doorstuurt naar de afdeling JZ. Allereerst wordt gecontroleerd of het verzoek voldoet aan de eisen voor een Woo-verzoek. Indien nodig wordt er ook contact opgenomen met de verzoeker om het verzoek te verduidelijken. Als het verzoek in behandeling wordt genomen, schakelt de afdeling JZ met de betreffende vakafdeling die de benodigde informatie moet aanleveren. De afdelingen zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van de relevante documenten.

Vervolgens wordt er in samenwerking met de betreffende afdeling een inhoudelijke controle uitgevoerd om te bepalen of er informatie is die niet openbaar gemaakt mag of kan worden. Daarna volgt het proces van lakken en anonimisering op basis van de weigeringsgronden. De stukken met het besluit worden alleen aan de verzoeker toegestuurd.

Het huidige proces van afhandeling van Woo-verzoeken bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door de afdeling JZ, maar er is de wens om een verandering te zien waarbij de verzoeken integraal worden opgepakt door de betrokken afdelingen. Een van de grootste uitdagingen voor de gemeente is het zoeken en vinden van de benodigde informatie. JZ moet eerst achterhalen bij welke persoon of afdeling de informatie aanwezig is. Vervolgens zijn ze afhankelijk van de medewerking en bereidwilligheid van de betreffende afdeling of persoon om de informatie tijdig te verstrekken. Hierdoor varieert de snelheid van het vinden en verstrekken van informatie sterk.

Figuur 1 Acties die gemeenten ondernemen om de passieve openbaarmaking te verbeteren. Bron: Matglas, IMI, Open State Foundation, 2023

Figuur 1 biedt een beeld welke actie gemeenten in gang hebben gezet om de afhandeling van Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn te realiseren. Dit onderzoek werd uitgevoerd onder 23 gemeenten. De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft verschillende van deze acties gecombineerd: investeren in laksoftware, vaker contact opnemen met de verzoeker en het aanpassen van het afhandelingsproces.

Het zoeken naar informatie wordt door de afdelingen zelf gedaan, waarbij medewerkers ook hun eigen e-mailboxen doorzoeken op informatie met betrekking tot Woo-verzoeken. Sommige afdelingen werken graag mee en leveren de gevraagde informatie tijdig aan JZ, terwijl andere afdelingen minder prioriteit hechten aan een tijdige afhandeling van Woo-verzoeken en dit als extra last ervaren bovenop hun al drukke agenda's. JZ heeft een checklist opgesteld voor de afdelingen over hoe zij de informatie moeten aanleveren, namelijk gebundeld op onderwerp en gesorteerd op datum, maar niet alle collega's volgen deze richtlijnen consistent.

Daarnaast bestaat er bij sommige medewerkers het gevoel dat burgers verzoeken indienen vanwege andere conflicten met de gemeente of vanuit een algemeen wantrouwen jegens de overheid. De gemeente kampt in het algemeen ook met krapte op de arbeidsmarkt en hoge werkdruk op alle afdelingen. Verder heeft ook de datering van de gevraagde informatie invloed op het vinden van documentatie. Hoe ouder de informatie, hoe moeilijker het kan zijn om deze boven water te krijgen, vooral omdat de informatie soms nog in oude systemen, netwerkschijven of e-mailboxen van voormalige collega's kan staan.

Kengetallen passieve openbaarheid	
Gemiddeld aantal Woo-verzoeken per jaar	31
Aantal fte afhandeling	2.5 (indicatie)
Kosten per jaar afhandeling Woo-verzoeken	€ 200.000.- (indicatie, obv kengetallen)
Kosten per afgehandeld Woo-verzoek	€ 6.500.-
Maximale wettelijke termijn	42 dagen
Gemiddelde afhandelingstermijn	47 dagen
Percentage Woo-verzoeken binnen 28 dagen	50 %
Percentage Woo-verzoeken binnen 42 dagen	55 %
Percentage Woo-verzoeken dat 'op tijd' wordt afgehandeld. Hierbij komt de tijd voor het vragen van zienswijzen bovenop de wettelijke termijn. Indien met verzoeker een latere termijn wordt overeengekomen geldt de afhandeling ook als 'tijdig.'	73 %

Tabel 4. Kerngetallen passieve openbaarheid.

4.2 Contact met verzoeker

De gemeente neemt, afhankelijk van het type verzoek, contact op met de verzoeker. Dit gebeurt meestal bij grote, complexe, onduidelijke of politiek-gevoelige Woo-verzoeken. Het initiële contact met de verzoeker is vaak telefonisch, maar gedurende het proces kan er ook tussentijds contact plaatsvinden tussen de gemeente en de verzoeker, zowel telefonisch als schriftelijk.

Het verloop van het contact met de verzoeker varieert. Ongeveer bij de helft van de Woo-verzoeken verloopt het contact soepel, waarbij de verzoeker meewerkend is. Bij de andere helft van de verzoeken verloopt het contact minder goed, vaak omdat de burger wat wantrouwend staat tegenover de

overheid. Volgens de medewerker van de gemeente is er een trend merkbaar dat steeds grotere verzoeken worden ingediend en dat burgers ook steeds meer wantrouwend zijn.

Het contact met de verzoeker is iets wat in de afgelopen jaren steeds vaker wordt gedaan. Dit stelt de gemeente in staat om verduidelijking te vragen bij complexe verzoeken. Artikel 4.2.a van de Woo bepaalt dat bij omvangrijke verzoeken het bestuursorgaan met de verzoeker moet overleggen over de prioritering van de afhandeling van het verzoek. Het bestuursorgaan verstrekt de gevraagde documenten daarbij zoveel mogelijk in de door de verzoeker gewenste volgorde. We hebben niet kunnen vaststellen of deze aanpak gevolgd wordt.

4.2.1 Weigeringsgronden en anonimisering

Bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp worden geen interne handleidingen of richtlijnen opgesteld voor het toepassen van de weigeringsgronden binnen de Woo. In plaats daarvan maakt de gemeente gebruik van de handreikingen die rijksbreed beschikbaar zijn. Daarnaast wordt er informeel kennis gedeeld binnen de organisatie over de cursussen die de juristen volgen en wat ze daaruit halen.

De weigeringsgronden zijn opgenomen in de sjablonen van de Woo-verzoeken, zodat altijd duidelijk is, welke gronden van toepassing kunnen zijn. Deze weigeringsgronden worden uit het sjabloon verwijderd als ze niet van toepassing zijn op een specifiek Woo-verzoek. De weigeringsgronden worden vermeld in de gelakte documenten die aan verzoekers worden verstrekt, en ze worden ook toegelicht in het besluit.

De gemeente Pijnacker-Nootdorp maakt voornamelijk gebruik van de weigeringsgronden voor persoonsgegevens, concurrentiegevoelige informatie en persoonlijke beleidsopvattingen. Sinds de invoering van de Woo zijn de regels rondom het gebruik van weigeringsgronden strenger geworden, wat invloed heeft op de werkwijze van de gemeente. Juristen ervaren het als lastig om afwegingen te maken of een document persoonlijke beleidsopvattingen ten behoeve van intern beraad bevat. De hoofdlijn binnen de Woo is dat deze geanonimiseerd openbaar worden gemaakt. Hierover vindt regelmatig overleg plaats binnen de juridische afdeling om gezamenlijk te bepalen hoe hiermee om te gaan. Er is een algemeen gevoel binnen de afdeling JZ dat meer openheid belangrijk is, maar sommige vakafdelingen hebben hier mogelijk wat meer weerstand tegen. De burgemeester en de gemeentesecretaris geven aan dat bij twijfelgevallen er een neiging is tot meer openbaarheid.

Eens per maand wordt een overzicht van lopende Woo-verzoeken gedeeld met het GMT. De gemeente verwacht niet dat het aantal Woo-verzoeken zal dalen als gevolg van een toename van de actieve openbaarheid. Sommige inwoners hebben weinig vertrouwen in de overheid en zullen nog steeds het naadje van de kous willen weten.

5 Actieve openbaarmaking en GAP-analyse

De gemeente Pijnacker-Nootdorp publiceert al informatie, zowel op de gemeentewebsite als op overheid.nl. Zo worden er een aantal informatiecategorieën volledig of deels al actief openbaar gemaakt. Op overheid.nl is informatie van de gemeente Pijnacker-Nootdorp beschikbaar sinds het jaar 2009. Tot en met 2017 gaat het om een tiental documenten per jaar, maar vanaf 2018 worden er meer dan duizend documenten per jaar gepubliceerd. Er is na 2019 een lichte daling te zien in het aantal documenten dat openbaar gemaakt wordt. In totaal zijn er rond 7.500 documenten openbaar gemaakt, waarvan de meerderheid via het Gemeenteblad en de rest via de Staatscourant [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#). De onderwerpen variëren breed van organisatie en beleid naar sociale zekerheid, zorg en financiën. Het grootste deel van de documenten gaat over ruimte en infrastructuur en betreft omgevingsvergunningen [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#).

Er zijn ook een aantal informatiecategorieën uit de Woo die nog niet openbaar gemaakt worden, namelijk:

- Klachten
- Wob- en Woo-verzoeken
- Convenanten

Er is nog geen wettelijke verplichting voor het openbaar maken van deze categorieën, en de inwerkingtreding per categorie wordt later bekend gemaakt per Koninklijk Besluit.

Er is nog geen sprake van "open by design" of geautomatiseerde openbaarmaking voor de informatiecategorieën die openbaar gemaakt worden. Er zijn wel gesprekken geweest met de leveranciers van de systemen om te kijken wat er in de toekomst mogelijk is. Ook de gemeente zou graag deze richting op willen, maar heeft op dit moment niet voldoende capaciteit om dit te gaan onderzoeken en implementeren. De medewerkers zien dit als een ontwikkeling voor de komende 5-10 jaar. De gemeente is ook bezig met de voorbereidingen voor de implementatie van het programma "Mijn Zaken", zodat burgers de actuele status van hun zaken online kunnen bekijken.

De categorieën die openbaar worden gemaakt, worden hieronder per categorie kort beschreven, evenals waar deze informatie wordt gepubliceerd en of het volledig of deels openbaar wordt gemaakt (zie tabel 5 voor een overzicht). De verantwoordelijkheid voor publicatie is niet centraal belegd, maar wisselt per categorie. Vijf categorieën zijn verder in detail uitgewerkt in de GAP-analyse, deze bevindingen worden ook hier behandeld.

Er zijn vijf informatiecategorieën onderzocht om een diepgaander inzicht te krijgen in de huidige situatie met betrekking tot de informatiecategorieën en de gewenste situatie volgens de Woo. In de GAP-analyse is ook gekeken naar het monitoren van publicaties. Echter wordt er niet gemonitord op openbaarmaking bij de gemeente Pijnacker-Nootdorp op dit moment. Daarom is dit in de tabel (tabel 8) als rood gemarkeerd en wordt het niet verder behandeld.

In control	Vaak/ Grotendeels	Soms/ Gedeeltelijk	Onvoldoende	Onbekend
Raadsstukken Wet- en regelgeving Jaarplannen	Organisatiegegevens	Beschikkingen Adviezen Onderzoeken Bestuursstukken	Wob/Woo verzoeken Convenanten Klachten	

Tabel 5. Overzicht informatiecategorieën onder de Woo.

5.1 Raadsstukken

Raadsstukken worden volledig in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving openbaar gemaakt [Gemeente Pijnacker-Nootdorp \(raadsinformatie.nl\)](https://www.raadsinformatie.nl). Raadsstukken bestaan uit vergaderschema's, ingekomen stukken, kaderstellende nota's, informatie over de rekenkamer, moties, amendementen en besluitenlijsten. De gemeente heeft ook processen hiervoor ingericht, en de informatie is goed vindbaar in het raadsinformatiesysteem Notubiz. Het wordt gepubliceerd op een aparte webpagina die toegankelijk is via de gemeentewebsite.

5.2 Organisatiegegevens

De organisatiegegevens worden grotendeels openbaar gemaakt op de website van de gemeente [Organisatiestructuur - Gemeente Pijnacker-Nootdorp](https://www.organisatiestructuur-gemeente-pijnacker-nootdorp.nl). Op de website staat een beknopt overzicht van de organisatiestructuur, bestaande uit een directie en zes afdelingen. De contactgegevens van de bestuursorganen en organisatieonderdelen staan op de website, evenals informatie over het indienen van een Woo-verzoek en de contactgegevens van de Woo-contactpersoon.

Uit de nulmeting blijkt dat de gemeente al op de planning heeft staan om deze gegevens te updaten en aan te vullen met informatie over taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen, evenals meer details over de werkwijze van de gemeente. Zodra deze aanpassingen zijn doorgevoerd, voldoet de gemeente volledig aan de huidige wetgeving.

Voor deze categorie is er geen specifieke procesbeschrijving, maar de verantwoordelijke afdeling is Communicatie, die ook de website beheert en indien nodig aanpast. Aangezien het hier om eenmalige gegevens gaat en niet om een categorie waarin voortdurend nieuwe informatie openbaar gemaakt moet worden, is er geen specifiek proces nodig. Het is echter wel een aandachtspunt voor de gemeente om de gegevens up-to-date te houden bij eventuele wijzigingen.

De toegankelijkheid van systemen is ook niet van toepassing op deze categorie, aangezien er geen documenten worden gepubliceerd. Wel is het inzichtelijk gemaakt bij welke afdeling de informatie te vinden is. Zo is het organogram beschikbaar bij de afdeling Organisatie en de contactgegevens bij de afdeling Burgerzaken.

5.3 Bestuursstukken

Besluitenlijsten van het college worden op de gemeentewebsite openbaar gemaakt [Besluitenlijsten college - Gemeente Pijnacker-Nootdorp](#). De proceseigenaar is de senior bestuurszaken, die tevens verantwoordelijk is voor het publiceren van de besluitenlijsten via de webredactie. Er worden ongeveer 45 besluitenlijsten per jaar gepubliceerd. Er is ook een procesbeschrijving in de vorm van een werkinstructie voor de BW-vergaderingen, waarin de stappen voor publicatie worden beschreven. Op dit moment worden de agenda's nog niet openbaar gemaakt, omdat dit nog niet wettelijk verplicht is. Op termijn zal dit echter wel moeten gebeuren en de gemeente zal daarvoor maatregelen moeten treffen.

De besluitenlijsten worden opgeslagen in het zaakstelsel, en de agenda's worden bewaard in Notubiz. Hierdoor zal het publiceren van agenda's geen grote uitdaging vormen voor de gemeente.

5.4 Beschikkingen

Beschikkingen worden gedeeltelijk openbaar gemaakt. Op dit moment is dit ook niet in strijd met de wet. Het is de verwachting dat beschikkingen pas in fase 3 van de rijksbrede fasering volledig openbaar gemaakt moeten worden.

Op dit moment wordt een kennisgeving over aanvragen voor omgevingsvergunningen openbaar gemaakt. [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#). Onder de Woo moeten ook de afhandeling en de volledige beschikking openbaar gemaakt worden, evenals beschikkingen van omgevingsmeldingen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de afdeling Ruimte, Belastingen en Gegevensbeheer (RBG). Overige beschikkingen en meldingen, zoals exploitatie vergunningen, evenementenvergunningen worden momenteel deels openbaar gemaakt door de afdeling Wijkzaken (WKZ). Subsidies worden ook deels openbaargemaakt. In bijlage 11 is een overzicht te vinden van beschikkingen die nu reeds gepubliceerd worden en welke beschikkingen nog openbaar gemaakt moeten worden.

Voor de beschikkingen die wel gepubliceerd worden, zijn er processen ingericht. De proceseigenaar is de betreffende afdeling zelf. Er is een voorbeeld van een procesbeschrijving te vinden in bijlage 12.

De informatie voor omgevingsvergunningen wordt opgeslagen zowel in het zaakstelsel als in de applicatie PowerBrowser. Door gebruik te maken van I-navigator, waarin alle processen zijn geborgd, heeft de gemeente inzichtelijk waar welke informatie zich bevindt.

Overigens kunnen beschikkingen ook in overzichten worden gepubliceerd langs de lijn van art. 3.3.a van de Woo.

5.5 Woo/Wob-verzoeken

Op dit moment worden Woo/Wob-verzoeken niet actief openbaar gemaakt. Het besluit wordt alleen gedeeld met de aanvrager. De informatiecategorie van Woo/Wob-verzoeken staat nog niet op de planning volgens de fasering van de rijksoverheid, maar naar verwachting zal deze categorie in de eerste fase vallen, wat betekent dat het binnenkort openbaar gemaakt moet worden. Het Woo-proces wordt momenteel aangepast en verbeterd, maar er is nog geen sprake van publicatie. Publicatie zou als nieuwe stap toegevoegd kunnen worden in het proces. De medewerker die verantwoordelijk is voor Woo-verzoeken ziet geen grote uitdagingen voor de publicatie ervan en schat in dat dit relatief

snel gerealiseerd kan worden, mits de randvoorwaarden in orde zijn zoals genoemd in de volgende alinea.

De informatie is gemakkelijk terug te vinden, omdat Woo-verzoeken altijd geregistreerd worden in het zaakstelsel met een zaaknummer. Echter, de informatie is wel verspreid, wat een uitdaging kan vormen voor de publicatie. Ook is de machineleesbaarheid van documenten een aandachtspunt bij de publicatie van Woo-verzoeken, aangezien deze vaak uit veel pagina's bestaan en lastig doorzoekbaar kunnen zijn als de documenten niet machineleesbaar zijn. De gemeente moet ook een keuze maken over waar en hoe deze informatie openbaar gemaakt gaat worden, aangezien PLOOI niet langer een optie is, die door het Rijk wordt aangeboden. De gemeente heeft de mogelijkheden voor het publiceren van Woo-verzoeken al onderzocht. Er bestaat een module die hiervoor kan worden ingezet. De uitvoering en implementatie hiervan is nog niet begonnen en het initiatief ligt bij de projectgroep Woo.

5.6 Jaarplannen en -verslagen

Jaarplannen en jaarverslagen in de zin van de Woo worden in Pijnacker-Nootdorp actief openbaar gemaakt. Er wordt financiële informatie, zoals programmabegrotingen, jaarverslagen, kadernota's en najaarsnota's op de gemeentelijke website openbaar gemaakt. Overige jaarplannen, bijvoorbeeld van een afdeling, worden niet gepubliceerd, maar dat is volgens de Woo ook niet verplicht.

5.7 Wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving wordt gepubliceerd in de vorm van verordeningen, beleidsregels en aanwijzingsbesluiten. De beleidsregels en andere regels worden ook via het gemeenteblad gepubliceerd en worden opgenomen in de lokale wettenbank (overheid.nl).

5.8 Onderzoeken

Rapporten van de Rekenkamer zijn te vinden via de website waar ook de raadsstukken zijn te vinden. Overige onderzoeken van bijvoorbeeld onderzoeksbureaus of adviesbureaus worden nog niet gepubliceerd, tenzij ze als bijlage mee worden gestuurd aan de raad.

5.9 Adviezen

Stukken vanuit adviescolleges die naar de raad gaan worden gepubliceerd met de raadsstukken. De adviescommissie voor het college, zoals het milieuplatform sportplatform en cultuurplatform maken ook hun stukken en adviezen op de gemeentelijke website openbaar. Andere adviezen worden niet gepubliceerd.

5.10 Convenanten

Convenanten worden nog niet actief openbaar gemaakt, tenzij ze ter kennisgeving aan de raad worden gestuurd.

5.11 Schriftelijke oordelen in klachtprocedures

Schriftelijke oordelen in klachtprocedures worden nog niet actief openbaar gemaakt, Overigens kunnen deze ook in overzichten worden gepubliceerd langs de lijn van art. 3.3.a van de Woo.

	Publicatie	Proces		Systeem
	Publicatie	Inrichting	Monitoring	Informatie vindbaarheid
Raadsstukken				
Organisatiegegevens				
Bestuursstukken				
Beschikkingen				
Woo/Wob-verzoeken				

Tabel 8: samenvatting publicatie per informatiecategorie³

5.12 Inspanningsverplichting

Artikel 3.1 van de Woo bepaalt dat *overheden zijn gehouden om informatie voor eenieder openbaar te maken, indien dit zonder onevenredige inspanning of kosten redelijkerwijs mogelijk is. Deze informatie betreft in ieder geval informatie over het beleid, inclusief de voorbereiding, uitvoering, naleving, handhaving en evaluatie.* De gemeente Pijnacker-Nootdorp concentreert zich momenteel met name op de implementatie van het basisniveau dat is vastgesteld in de projectopdracht. Vanwege een gebrek aan capaciteit is er weinig vooruitgang geboekt met betrekking tot de inspanningsverplichting. Daarnaast wordt informatie op andere manieren openbaar gemaakt, bijvoorbeeld via inspraakprocedures. Inwoners krijgen ook bij bepaalde onderwerpen de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen, waardoor er informatie wordt vrijgegeven over de beleidsvoorbereiding.

De inspanningsverplichting is per 1 mei 2022 van kracht geworden en is niet afhankelijk van het invoeringsritme vanuit het Rijk.

³ De precieze invoeringsdatum van deze 11 categorieën wordt nog bepaald per Koninklijk Besluit.

6 Informatiehuishouding

De informatiehuishouding van de gemeente Pijnacker-Nootdorp is grotendeels op orde, zoals ook naar voren kwam in het laatste rapport van de toezichthouder. Er zijn hier en daar nog enkele achterstanden, maar er wordt actief aan gewerkt binnen de gemeente. Er is inzichtelijk gemaakt wat er in de komende jaren nog moet gebeuren om de informatiehuishouding op orde te krijgen.

De gemeente maakt gebruik van I-navigator als informatiebeheerplan. In deze applicatie staan alle processen vermeld en wordt aangegeven waar de informatie voor elk proces wordt opgeslagen. De volgende stap met betrekking tot het informatiebeheerplan is om te kijken naar de informatie die wordt opgeslagen in vakapplicaties, netwerkschijven en niet centraal toegankelijk gemaakte databestanden. Op dit moment is deze informatie niet altijd inzichtelijk. Alle officiële informatie wordt opgeslagen in het zaakstelsel OneGov, inclusief alle e-mails die betrekking hebben op een zaaknummer. Deze informatie bevat metadata (conform de eisen van DROP) en wordt duurzaam toegankelijk bewaard. E-mail- en WhatsApp-berichten worden nog niet automatisch veiliggesteld. Medewerkers zijn zelf verantwoordelijk voor het opslaan van relevant berichtenverkeer in het zaakstelsel, wat betekent dat sommige e-mails en WhatsApp-berichten wel worden opgeslagen, maar andere niet.

Niet alle informatie wordt opgeslagen in het zaakstelsel; de gemeente maakt ook gebruik van netwerkschijven en Office 365-applicaties. De netwerkschijven vormen een aandachtspunt binnen de gemeente. De gemeente wil afstappen van het gebruik van netwerkschijven, maar er is nog geen plan opgesteld over hoe dit zal worden aangepakt. Het gebruik van Teams, SharePoint en OneDrive is steeds meer toegenomen sinds de implementatie van plaats- en tijdsafhankelijk werken. Het blijft een aandachtspunt om afspraken te maken over hoe en waar informatie moet worden opgeslagen. Daarnaast worden er ook vakapplicaties gebruikt bij verschillende afdelingen, zoals PowerBrowser, waar omgevingsvergunningen in worden bijgehouden.

De gemeente is bezig de vindbaarheid te verbeteren met onder andere de zoekmachine MyLex. In de volgende versie van het programma zal de zoekmachine ook netwerkschijven, e-mailboxen en het zaakstelsel kunnen doorzoeken. Gewerkt wordt naar één vertrekpunt voor het terugvinden van gemeentelijke informatie.

Recentelijk heeft de gemeente ook geïnvesteerd in een anonimiseringsstool, BMdata protector. Voor de aanschaf van deze tool is er een marktonderzoek uitgevoerd naar een passende oplossing voor de gemeente.

Voor Woo-verzoeken kan het zoeken naar informatie soms een uitdaging zijn, met name wanneer informatie zich op netwerkschijven of in e-mailboxen bevindt. Ook wanneer informatie wordt opgevraagd van jaren geleden, kan het moeilijk zijn om deze boven water te krijgen, omdat het niet altijd duidelijk is waar deze informatie is opgeslagen of door wie. Met MyLex komt er een verbetering in dit proces, maar het blijft een uitdaging voor de gemeente. Er zijn ook gesprekken gaande binnen de gemeente om een zogenaamde "Super User" in te zetten, die kan helpen bij het vinden van informatie en mogelijk toegang kan krijgen tot persoonlijke schijven en e-mailboxen. Daarbij zullen ook altijd waarborgen nodig zijn voor privacygevoelige informatie. Op dit moment kan systeembeheer al overal in zoeken, maar dat gebeurt alleen in zeer dringende gevallen.

De informatiehuishouding is voldoende op orde om actieve en passieve openbaarmaking mogelijk te maken, zeker voor wat betreft het zoeken van formele documenten. Informatie die actief openbaar gemaakt moet worden, is inzichtelijk gemaakt in bijlage 9, waar wordt aangegeven waar de informatie zich bevindt.

7 Ambitieniveau raad en college

7.1 College

Het college is betrokken geweest bij de implementatie van de Woo vanaf het begin van de projectgroep en bij het opstellen van de projectopdracht. Het college heeft ingestemd met de 'Basis' ambitieniveau. Hoewel het college het belangrijk vindt om aan de wettelijke eisen te voldoen, is er geen behoefte om een koploper te zijn in vergelijking met andere overheidsorganisaties, vanwege de mogelijke onzekerheden die dit met zich mee kan brengen en het beroep op ambtelijke capaciteit.

Het college ervaart een open en transparante sfeer binnen de gemeente. Er worden veel presentaties gegeven aan de raad en er wordt veel informatie gedeeld. In de raadsstukken worden de gehanteerde argumentatielijnen zoveel mogelijk opgenomen. Het raadsakkoord draagt ook bij aan een open en constructieve verhouding tussen raad en college. Ook wordt er proactief veel informatie op de website openbaar gemaakt, zoals begrotingen en financiële jaarplannen. Alle vergaderingen worden bovendien toegankelijk gemaakt via online streaming. De gemeente hecht ook veel waarde aan participatie, zeker ook bij politiek gevoelige dossiers, omdat dit volgens het college bijdraagt aan een open en transparante gemeente en aan betere plannen.

De Woo is niet besproken met de raad omdat andere onderwerpen meer aandacht vroegen. Binnen de gemeente moet de bewustwording met betrekking tot de Woo en wat dit betekent voor medewerkers en hun dagelijkse communicatie met collega's nog verder groeien. Het college is geneigd tot meer openbaarheid in twijfelgevallen. Echter, de bredere impact van de Woo op de cultuur binnen de gemeente is een onderwerp dat het college als spannend ervaart, met name voor wat betreft de vraag of ambtenaren zich nog steeds veilig voelen om schriftelijk met elkaar te communiceren. Hoewel dit nog geen actueel probleem is binnen de gemeente, is het wel een mogelijk toekomstig aandachtspunt.

7.2 Raad

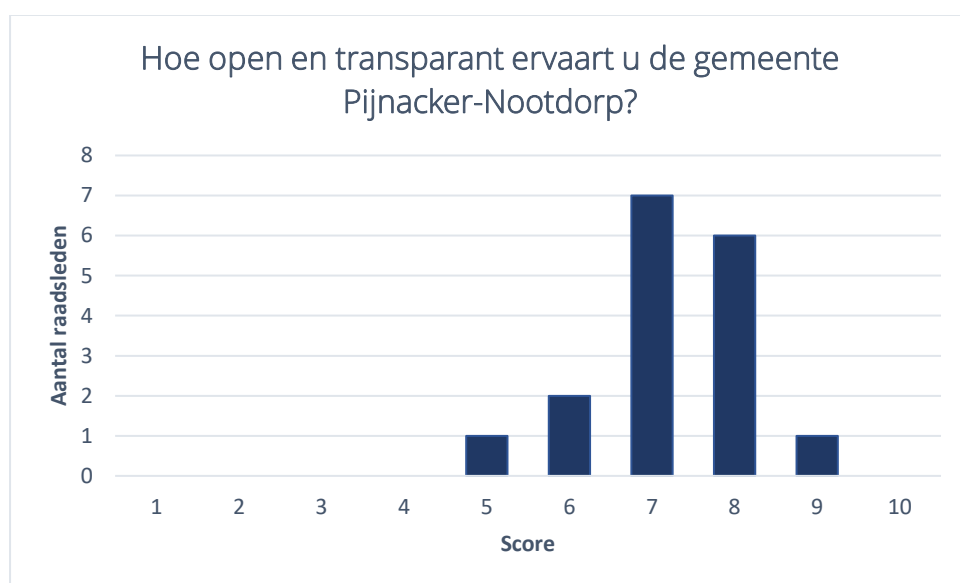
55% van de raadsleden (17) hebben de enquête ingevuld. Uit de resultaten is te zien dat de raadsleden gemiddeld een 7,2 geven aan de gemeente op het gebied van transparantie en openheid (figuur 2).

Positieve voorbeelden van transparantie en openheid van de gemeente zijn dat raadsinformatie openbaar wordt gemaakt en dat de raad en het college regelmatig en vroegtijdig in gesprek gaan over onderwerpen. Ook wordt de participatie benoemd in de vorm van informatieavonden en dat wethouders ook tijdig de burger betrekken in verschillende zaken. De jaarlijkse opheffing van geheimhouding wordt ook genoemd. Dit is een jaarlijkse herziening van de geheimhouding op documenten die sinds 2010 wordt gedaan. Er wordt sinds 2010 een lijst bijgehouden van alle door het college onder geheimhouding aan de raad verstrekte stukken. Het gaat onder meer om stukken over strategische aangelegenheden, grondaankopen en afspraken met projectontwikkelaars. Veel geheime stukken zijn afkomstig van de afdeling Ontwikkeling en vaak vormt de relatieve uitzonderingsgrond economische of financiële belangen van de gemeente (artikel 5.1, tweede lid, onder b van de Woo) de reden om die stukken niet openbaar te maken.

Als grootste uitdaging wordt gezien de scheidslijn tussen openbaar en niet openbaar, welke informatie moet wel gepubliceerd worden en welke niet. Hier speelt ook de cultuur binnen de gemeente een rol. De grote hoeveelheid informatie wordt ook gezien als een uitdaging en de vindbaarheid van deze informatie als het eenmaal openbaar is en of de burger deze informatie ook kan vinden. Een aantal

raadsleden zagen ook geen problemen, omdat alles wat er binnen de gemeente gedaan wordt te verantwoorden zou moeten zijn.

De gemeenteraad heeft geen gezamenlijk ambitieniveau bepaald voor de gemeente wat betreft openbaarheid. Zo zijn er een aantal raadsleden die streven naar zoveel openheid en transparantie als mogelijk en een aantal die hier geen mening over hebben. De meerderheid ziet dat de raad een kaderstellende rol heeft met betrekking tot de Woo, zoals ook voor andere wetten, terwijl een aantal raadsleden vinden dat de raad een leidende rol hierin zou moeten hebben om te kunnen streven naar maximale transparantie en openheid. Er zijn ook een aantal categorieën van informatie dat volgens de raadsleden openbaar gemaakt zouden moeten worden, zoals stukken met betrekking tot crisissituaties en onderliggende informatie van besluiten, een compleet overzicht is te zien in tabel 10. Iets meer dan 50% had hier geen antwoord op.

Figuur 2. Hoe transparant ervaren raadsleden de gemeente Pijnacker-Nootdorp?

Onderwerp
Grondaankopen in het verleden
Stukken over crisissituaties
Asielopvang
Beslisnota's van hoge impact en/of dure projecten
Onderliggende notities van besluiten
Gevolgen van de omgevingswet
Voortgang en cijfers criminaliteit
Ruimtelijke besluiten vanuit het verleden

Tabel 10. Onderwerpen die volgens raadsleden openbaar gemaakt zouden moeten worden.

8 Bevindingen

- De gemeente Pijnacker-Nootdorp is gestart met de implementatie van de Woo via o.a. projectbesluit met een projectgroep en presentaties binnen de gemeentelijke organisatie.
- Het college en de directie hebben gekozen voor het niveau 'Basis'. Dat betekent dat voor de actieve openbaarmaking wordt afgewacht wanneer het Rijk de verplichtingen laat ingaan.
- De ambitie om te kiezen voor het niveau 'Basis' is niet gedeeld en niet besproken met de gemeenteraad.
- Bij de afhandeling van Woo-verzoeken wordt 73 % binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dat is inclusief de verdaging van termijnen bij het vragen van zienswijzen van derden en inclusief de gevallen waarbij met de verzoeker uitstel is overeengekomen.
- De gemiddelde afhandelingstermijn van Woo-verzoeken in 2022 bedroeg 47 dagen. Dat is weliswaar meer dan de wettelijk maximale termijn van 42 dagen, maar veel sneller dan bijvoorbeeld ministeries, die er gemiddeld 161 dagen over doen. Van andere gemeenten zijn geen betrouwbare kengetallen voorhanden.
- De informatiehuishouding van de gemeente Pijnacker-Nootdorp is goed op orde. Het zoeken naar documenten buiten het zaakstelsel, concepten, e-mails of chatberichten is vaak nog tijdrovend omdat niet altijd bekend is waar de informatie zich bevindt. Daarnaast worden niet alle e-mail en chatberichten gearchiveerd. De gemeente doet onderzoek naar op welke wijze de relevante berichten standaard kunnen worden gearchiveerd.
- Openbaar gemaakte informatie naar aanleiding van een verzoek, wordt nog niet gepubliceerd op de website.
- Er is een Woo-contactpersoon aangesteld.
- Er bestaan cultuurverschillen in de ambtelijke organisatie ten aanzien van openbaarheid. Sommige afdelingen en personen zien het belang van transparantie en beschouwen het als een onderdeel van hun werk, terwijl andere afdelingen en personen de afhandeling van Woo-verzoeken vooral als 'corvee' beschouwen.
- Raadsleden, college en ambtenaren zijn over het algemeen tevreden over de mate van transparantie in de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

9 Conclusie

In dit onderzoek hebben we gekeken naar de drie onderzoeksvragen:

1. Wat is de stand van zaken en in hoeverre loopt de gemeente Pijnacker-Nootdorp op schema met de implementatie van de Woo?
2. Wat is het ambitieniveau van de organisatie op het gebied van openbaarmaking en transparantie en welk budget is daarvoor nodig?
3. Welke rol heeft de gemeenteraad bij het implementatietraject van de Woo? Wat zijn mogelijke handelingsperspectieven van de raad?

Dit onderzoek laat een gemengd beeld zien. Met een roze bril kan je constateren dat college, raad en ambtenaren van de gemeente Pijnacker-Nootdorp overwegend tevreden zijn met het niveau van transparantie in de gemeente. Woo-verzoeken worden meestal redelijk snel afgehandeld. De informatiehuishouding is voor een belangrijk deel op orde.

Met een zwarte bril kan je ook constateren dat de ambities op het gebied van actieve openbaarheid vrij beperkt zijn. De gekozen ambitie is 'Basis', dat wil zeggen, doen wat wettelijk verplicht is, maar niet meer. De gemeenteraad heeft tot dusver geen rol van betekenis gespeeld op dit gebied.

9.1 Algemeen

De gemeente heeft gekozen voor een basisambitieniveau voor de implementatie van de Woo, wat betekent dat de gemeente wil voldoen aan de wetgeving en de fasering van de rijksoverheid wil volgen bij het actief openbaar maken van de 11 informatiecategorieën. Er is een projectgroep samengesteld, er is budget aangevraagd en sinds 1 mei 2022 is er een Woo-contactpersoon aangewezen. Vergeleken met andere gemeenten in Nederland, is Pijnacker-Nootdorp goed op weg met de implementatie. Volgens een onderzoek die is gedaan door de VNG⁴, heeft 43% van de gemeenten een 0-meting uitgevoerd en een projectplan opgesteld en slechts 36,7% een informatiebeheerplan. Bij gemeente Pijnacker-Nootdorp is er een 0-meting uitgevoerd en hebben ze een informatiebeheerplan. De gemeente heeft echter geen projectplan opgesteld met een planning een activiteiten, maar heeft dit wel in een overzicht in Teams inzichtelijk gebracht. Op dit moment is er echter minder aandacht voor de Woo en wordt er niet actief gewerkt aan de implementatie. Er lopen wel verschillende projecten, zowel binnen als buiten de Woo-projectgroep, met name om de informatiehuishouding te verbeteren.

De gemeente streeft naar openbaarheid en transparantie en investeert veel in burgerparticipatie. Ook heerst er binnen het college het gevoel dat bij twijfelgevallen gekozen moet worden voor openbaarheid in plaats van het verbergen van informatie voor de burgers. Echter leeft de Woo nog niet voldoende binnen de gemeente. Medewerkers weten nog onvoldoende welke invloed de Woo heeft op hun dagelijkse werkzaamheden en wat er van hen wordt verwacht. De Woo wordt gezien als een extra belasting bovenop hun al drukke schema's. Dit komt ook naar voren bij Woo-verzoeken waarbij afdelingen informatie moeten aanleveren. Sommige afdelingen werken goed mee, terwijl andere meer weerstand hebben en het als gedoe ervaren. De urgentie van de implementatie van de Woo is ook iets afgezaakt sinds de inwerkingtreding van de wet op 1 mei 2022. Er is geen nieuwe projectleider aangewezen sinds het vertrek van de vorige, en er zijn ook een aantal belangrijke projectleden vertrokken.

⁴ [Resultaten eerste onderzoek implementatie Woo bekend | VNG](#)

9.2 *Passieve openbaarmaking*

Passieve openbaarmaking loopt bij de gemeente redelijk goed. Zo worden ongeveer 73% van de verzoeken tijdig afgehandeld. De gemeente is ook bezig om dit proces te verbeteren. De vindbaarheid van informatie en volledigheid van de Woo-verzoeken blijven aandachtspunten voor de gemeente.

9.3 *Actieve openbaarmaking*

Wat betreft actieve openbaarmaking heeft de gemeente gekozen voor een beperkte ambitie: informatie wordt – uitzonderingen daargelaten - alleen actief openbaar gemaakt indien er een verplichting bestaat. Er worden nog weinig voorbereidingen getroffen voor de andere categorieën, mede vanwege een tekort aan capaciteit en een gebrek aan urgentiegevoel. Binnen de gemeente wordt er geen monitoring uitgevoerd met betrekking tot de informatie die openbaar moet worden gemaakt, waardoor de gemeente dit niet inzichtelijk heeft voor haar medewerkers en burgers.

9.4 *Informatiehuishouding*

Op dit moment is de informatiehuishouding redelijk op orde. Alle formele informatie is inzichtelijk en wordt opgeslagen in het zaakstelsel OneGov. De gemeente heeft een overzicht van alle processen in I-navigator, waar ook de informatie in kaart wordt gebracht. Er wordt momenteel gewerkt aan een verbeterslag om ook informatie inzichtelijk te krijgen die is opgeslagen in vakapplicaties. Net als andere overheidsorganisaties heeft de gemeente Pijnacker-Nootdorp ook uitdagingen wat betreft de volledigheid van informatie. Er is informatie op netwerkschijven die niet altijd goed inzichtelijk is wat betreft de locatie ervan. Er komt echter een nieuwe versie van de zoekmachine MyLex, waardoor ook netwerkschijven doorzocht kunnen worden.

Met de invoering van plaats- en tijdonafhankelijk werken maakt de gemeente ook gebruik van Office 365-applicaties, zoals Teams en SharePoint. Dit blijft ook een aandachtspunt om afspraken te maken over het opslaan van informatie. Dat geldt ook voor de opslag van relevante e-mail- en WhatsApp-berichten. De gemeente is actief bezig met verbetertrajecten voor de komende jaren.

9.5 *Ambitieniveau raad en college*

In het algemeen hecht zowel het college als de raad veel waarde aan transparantie en openheid. Beide ervaren de gemeente Pijnacker-Nootdorp als relatief transparant en open. De raad heeft tot dusver geen rol gespeeld bij de implementatie van de Woo. Zo zijn er geen gesprekken geweest tussen raad en college over de Woo, en is de raad ook niet betrokken geweest bij het bepalen van het ambitieniveau.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de raad een kaderstellende rol ziet voor zichzelf in het implementatietraject. Tot dusver heeft het college en de Woo-projectgroep zelf de kaders gesteld voor de implementatie van de Woo en daarbij het ambitieniveau 'Basis' vastgesteld in de projectopdracht. Uit de antwoorden van de enquête is ook te zien dat er een aantal raadsleden eigenlijk op maximale

transparantie en openheid zouden willen inzetten; dit komt niet overeen met het gekozen ambitieniveau.

De raad en het college delen de zorgen over onduidelijkheid van wat wel en niet openbaar gemaakt moet worden en of ambtenaren hier voldoende kennis over hebben. Ook de cultuurverandering binnen de gemeente is volgens beide een uitdaging.

10 Aanbevelingen

Vanuit het onderzoek en de getrokken conclusies zijn er een aantal aanbevelingen voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp met betrekking tot de implementatie van de Woo:

1. **Organiseer een gesprek tussen gemeenteraad en college over de ambities op het gebied van openbaarheid.** Veel raadsleden geven aan op dit gebied een kaderstellende rol te willen hebben. Veel raadsleden lijken ook een grotere ambitie te hebben op het gebied van openbaarheid dan het niveau 'Basis' waar het college voor gekozen heeft. Een goed gesprek over de kosten en baten van openbaarheid en over mogelijke vervolgstappen is wenselijk.
2. **Start met het actief openbaar maken van informatiecategorieën die relatief gemakkelijk te ontsluiten zijn en die maatschappelijke meerwaarde hebben.** Daarbij kan gedacht worden aan onderzoeksrapporten, de agenda's van de collegevergaderingen en de gehonoreerde Woo-verzoeken. Op basis van de Wet hergebruik overheidsinformatie en artikel 2.4.3.a van de Woo zijn overheden verplicht informatie in een machineleesbaar open formaat aan te bieden. Zorg ervoor dat Woo-dossiers voldoen aan de FAIR-principes, namelijk dat overheidsinformatie vindbaar, toegankelijk, koppelbaar en herbruikbaar moet zijn.
3. **Stel een nieuwe projectleider Woo aan en maak een nieuwe start met het Woo-projectteam.** Met een duidelijke projectleider kan er meer voortgang worden geboekt en kan er een heldere projectplanning worden opgezet. Dit zorgt ervoor dat de Woo meer aandacht krijgt binnen de organisatie en dat de gemeente klaar is voor de toekomstige verplichtingen met betrekking tot het openbaar maken van informatiecategorieën.
4. **Stuur nadrukkelijk op doorlooptijden van de Woo-verzoeken.** Dat betekent ook dat er gewerkt wordt met deadlines voor de verschillende deelstappen. Ook al is elk Woo-verzoek uniek in complexiteit en omvang, een indicatief doorloopschema kan het proces stroomlijnen. Het biedt houvast en overzicht voor alle medewerkers die betrokken zijn bij het afhandelen van een verzoek. Zie als voorbeeld onderstaand doorloopschema. Binnen de afdeling Informatievoorziening (IV) is relevante kennis aanwezig over waar informatie zich bevindt in de systemen en hoe er het beste gezocht kan worden. Het is daarom wenselijk al bij de start van een Woo-proces experts vanuit IV in te schakelen.

Stap	Gereed op dag
Binnenkomst Woo-verzoek	1
Intake en registratie	2
Startbijeenkomst intern, afspraken maken	4
Verzamelen, eerste inzicht in documenten	8
Overleg met indiener	10
Verzamelen documenten, vervolg, opstellen inventarislijst	17
Toetsen op uitzonderingsgronden	21
Indien van toepassing, vragen zienswijzen	pm

Opstellen concept-besluit	23
Indien van toepassing, overleg met Bestuurszaken	25
Opstellen definitief besluit	27
Brief aan de Woo-verzoeker	28

Tabel 10. Schema doorlooptijden bij afhandeling binnen de wettelijke termijn van de Woo

5. **Bouw verder aan een cultuurverandering.** Uiteindelijk gaat het bij de Woo om het creëren van een cultuur van 'open, tenzij'. Het openhartig delen van informatie kan bijdragen aan het overbruggen van de afstand tussen overheid en burger. Ambtenaren werken uiteindelijk voor de samenleving. Een cultuurverandering begint bij sterke en duidelijke signalen vanuit de ambtelijke/bestuurlijke top. Het is belangrijk dat afdelingen binnen de gemeente vaker dilemma's rond openbaarheid bespreken.
6. **Monitor de openbaarheid en deel de informatie met de raad.** De gemeente kan beter communiceren over de stand van zaken op het gebied van actieve en passieve openbaarheid. Een dashboard kan daarbij nuttig en verhelderend zijn. Daarbij kunnen ook de financiën rondom de Woo beter inzichtelijk worden gemaakt. Op deze manier kan de gemeente verantwoording afleggen en de voortgang bewaken.

Bijlage 1: Wettelijke bepalingen informatie

	Wettelijke bepaling	Vertaling naar de praktijk
Onderzoeken	WOO art. 3.3.2.j : op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde onderzoeksrapporten die geen onderdeel vormen van de uitvoering van de taak van dat bestuursorgaan, die voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaan en die betrekking hebben op: 1. de wijze van functioneren van de eigen organisatie; 2. de voorbereiding of evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving.	Ambtelijke onderzoeksrapporten en externe onderzoeksrapporten worden openbaar gemaakt. Het betreft bijv. externe audits en andere overstijgende onderzoeken.
Adviezen	WOO art. 3.3.2.e : Adviezen: 1. over de ontwerpen van adviescolleges of -commissies en ook van andere externe partijen indien die om advies zijn verzocht; 2. over andere onderwerpen van adviescolleges of -commissies, alsmede de op dat advies betrekking hebbende adviesaanvraag, uitgezonderd adviezen die betrekking hebben op individuele gevallen.	Alle adviezen en adviesaanvragen van ambtelijke, gemengde, en niet-ambtelijke (externe) adviescommissies met het oog op het te vormen beleid worden openbaar gemaakt. Een adviesaanvraag leidt altijd tot een advies. <i>Let op er zit verschil in openbaarmaking (wat ook ter inzage mag zijn) en mededeling van openbaarmaking (waar een aantal specifieke eisen voor zijn)</i>
Wet- en regelgeving	1. WOO art. 3.3.1.a-c : a. wetten en andere algemeen verbindende voorschriften; b. overige besluiten van algemene strekking; c. ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag.	Wetten, de wetgevingskalender en uitvoeringstoetsen worden openbaar gemaakt.
Convenanten	WOO art. 3.3.2.f : convenanten	Convenanten, d.w.z. convenanten, beleidsovereenkomsten en andere soortgelijke afspraken met een of meer wederpartijen worden openbaar gemaakt. Dit betreft <i>niet</i> overeenkomsten over een individuele aangelegenheid. Afspraken tussen de overheid en gemeente zijn mogelijk een convenant.
Beschikkingen	WOO art. 3.3.2.k : Beschikkingen m.u.v. beschikkingen inzake belastingen, sociale verzekeringen, verlening van financiële bijstand, toeslagen of studiefinanciering, bestuurlijke strafsancities, de	Beschikkingen én besluiten worden openbaar gemaakt. De beschikkingen en vergunningen die onder huidige wetgeving ter inzage gelegd worden, moeten onder de WOO duurzaam openbaar gemaakt

	rechtspositie van ambtenaren, het vreemdelingenrecht en beschikkingen van een officier van justitie.	worden. Eventueel kunnen de gegevens in een register openbaar gemaakt worden.
Wob/ Woo-verzoeken	WOO art. 3.3.2.i : de inhoud van de schriftelijke verzoeken op grond van artikel 4.1, van de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en, de daarbij verstrekte informatie.	Wob/Woo-verzoeken worden tijdig openbaar gemaakt, inclusief het besluit en de bijbehorende stukken. De doorlooptijd onder de Woo is 4 weken + eventueel 2 weken verlenging.
Bestuursstukken	WOO art. 3.3.2.d : agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van de ministerraad, gedeputeerde staten, colleges van burgemeester en wethouders en dagelijkse besturen van waterschappen.	- Agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van het college van burgemeester en wethouders worden openbaar gemaakt. - Agenda's verwijst naar een beschrijving van de te bespreken onderwerpen.
Klachten	WOO art. 3.3.2.l : schriftelijke oordelen in klachtprocedures als bedoeld in titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht.	Schriftelijk ingediende klachten worden openbaar gemaakt. Dit mag in een register dat uitgebreider is dan de huidige rapportage met de inhoud van de klacht.
Organisatiegegevens	WOO art. 3.3.1.d-e : d. inzicht in zijn organisatie en werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen; e. de bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend.	Organisatiegegevens worden openbaar gemaakt. Dit zijn o.a. een organogram, een overzicht van de taken en bevoegdheden van de teams, gegevens over de bereikbaarheid van de organisatie en de teams, en de werkwijze voor het indienen van een informatieverzoek.
Raadsstukken	WOO art. 3.3.2.a-c : a. bij de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal, provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen ter behandeling ingekomen stukken, tenzij deze betrekking hebben op door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal verstrekte informatie of op een parlementaire enquête of tenzij deze betrekking hebben op individuele gevallen; b. vergaderstukken en verslagen van de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal en hun commissies, tenzij deze betrekking hebben op door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal verstrekte informatie	Alle raadsstukken, dus ook raadsvoorstellen en alle bijlagen, zijn openbaar.

	c. vergaderstukken en verslagen van provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen, en hun commissies	
Jaarplannen en -verslagen	WOO art. 3.3.2.g : jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering.	• Jaarplannen en -verslagen worden openbaar gemaakt. Het betreft bijv. begrotingen op organisatieniveau. Het gaat niet om teams- of individuele jaarplannen of -verslagen.

Bijlage 2. Interviewvragen

Thema 1: Algemeen: Wat is de stand van zaken en in hoeverre loopt de gemeente Pijnacker-Nootdorp op schema met de implementatie van de Woo?

- Wat heeft de gemeente gedaan sinds 1 mei 2022 met betrekking tot de Woo?
 - Is er een programma/project opgezet?
 - Hoe loopt het? Voortgang?
- Wat is er gedeeld in de organisatie over de Woo?
- Heeft de gemeente een ambitieniveau vastgesteld?
- Is er een Woo-contactpersoon bij de gemeente?
- (Is er budget toegekend aan de implementatie van de Woo?)
 - Hoe is deze gebruikt?
- (In hoeverre is het bedrag uit de algemene uitkering voor de implementatie van de Woo in Pijnacker-Nootdorp gebruikt voor die implementatie?)

Thema 2: Passieve openbaarmaking: Wat is de stand van zaken op het gebied van *passieve openbaarheid*?

- Hoe ziet het proces uit voor Woo verzoeken?
- Hoeveel Wob-/Woo-verzoeken zijn er in de afgelopen jaren gedaan?
- Waar gingen deze over?
- Worden Woo verzoeken binnen de termijn afgehandeld?
- Welke handvatten gebruikt de ambtelijke organisatie bij de afweging rondom het openbaar maken van stukken?
- Zijn er kaders en richtlijnen opgesteld voor afweging rondom het openbaar maken van stukken?
- Hoe worden de weigeringsgronden ingezet?
- (Welke kosten zijn verbonden aan de Woo-verzoeken die bij de gemeente worden ingediend?)
- Hoe verhouden de aantallen zich tot de mogelijke ambitieniveaus, waarbij het hoogste ambitieniveau ervoor kan zorgen dat Woo-verzoeken niet of nauwelijks nodig zijn?

Thema 3: Actieve openbaarmaking: Wat is de stand van zaken op het gebied van *actieve openbaarheid*?

- Welke van deze informatiecategorieën worden al (actief) openbaar gemaakt? (Denk aan gemeentewebsite of mijn gemeente)
 - Wet- en regelgeving
 - Organisatiegegevens
 - Raadsstukken
 - Bestuursstukken
 - stukken van adviescolleges
 - convenanten
 - jaarplannen en verslagen
 - Wob/Woo verzoeken
 - Onderzoeken
 - Beschikkingen
 - klachten.
- Zo ja, zijn er voor deze categorieën al processen ingericht?

- Waar zijn deze categorieën openbaar gemaakt (gemeentewebsite?)?
- Zijn deze digitoegankelijk? Dwz machinaal leesbaar/digitaal doorzoekbaar?
- Wat is de reden dat niet alle informatie actief openbaar gemaakt wordt?
- Wat is nodig om dit wel te doen?
- Hoeveel van de openbaar te maken informatie is centraal opgeslagen (denk aan een DMS)?
- Wordt er gemonitord op openbaarmaking, en zo ja hoe?
- Hoe worden weigeringsgronden ingezet?
- Hoe worden documenten anonimiseert/gelakt?
- In welke mate voldoet de gemeente Pijnacker-Nootdorp aan de inspanningsverplichting van art. 3.1 van de Woo om informatie over de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid actief openbaar te maken?

Thema 4: Informatiehuishouding

- In hoeverre is de informatiehuishouding van de gemeente op orde? Dwz: duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig.
- Wat voor maatregelen worden er genomen om de informatiehuishouding op orde te brengen/houden?
- Werkt de gemeente digitaal?
- Welke systemen gebruiken jullie?
- Hoe zijn de documenten/informatie opgeslagen binnen je organisatie?
 - Zaakgericht/documentgericht? – metadatering
 - Template/sjablonen?
- Is informatie toegankelijk voor medewerkers?
- Is er binnen de organisatie een overzicht beschikbaar van alle documenten/informatie en in welke systemen deze zich bevinden?
- Is het mogelijk om via een zoekmachine informatie/documenten te vinden en zo ja, hoe veel procent schat je ongeveer?

Bijlage 3. Vragen college

1. Is de invoering van de Woo besproken in het college?
2. Welk ambitieniveau streeft het college na ten aanzien van de verplichte categorieën van actieve openbaarmaking?
3. Welk ambitieniveau streeft het college na ten aanzien van de inspanningsverplichting op het gebied van actieve openbaarmaking?
4. Model Zuid-Holland: ambtelijke stukken die richting college worden gestuurd, openbaar. Is dat denkbaar/wenselijk bij Pijnacker-Nootdorp?
5. Ingewikkelde projecten zoals nieuwbouw, zou je rond dit soort projecten politiek of maatschappelijk gevoelige projecten extra transparant willen zijn?
6. Is er wel eens gereflecteerd op communicatie en transparantie in de afgelopen 5 jaar? Wanneer? Conclusies? Notulen?
7. Afspraken over informatievoorzieningen raad en college:
8. Worden Woo-verzoeken wel eens besproken in het college? Wat is dan de sfeer: wat doet de indiener moeilijk? Of: waarom zouden we als organisatie hier moeilijk over doen?
9. Worden Woo-verzoeken wel eens besproken in het college? Wat is dan de sfeer: wat doet de indiener moeilijk? Of: waarom zouden we als organisatie hier moeilijk over doen?
10. Hoe verhoudt de ambitie van het college zich tot de ambitie van de raad op dit gebied?
11. Wat zijn de grootste uitdagingen voor Gemeente Pijnacker-Nootdorp mbt de Woo?
12. Hoe belangrijk vindt het college transparantie op een schaal van 1 tot 10?

Bijlage 4. Enquête raad

1. Hoe open en transparant ervaart u de gemeente Pijnacker-Nootdorp op een schaal van 1-10, waarbij 1 helemaal niet open en transparant is en 10 helemaal open en transparant is?
2. Wat ziet u vanuit uw perspectief als raadslid als belangrijkste problemen op het gebied van transparantie en openbaarheid?
3. Wat vindt u positieve voorbeelden op het gebied van transparantie en openbaarheid? Dat mogen voorbeelden binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn, of voorbeelden elders.
4. Welke rol zou volgens u de gemeenteraad moeten vervullen in het bepalen van het ambitieniveau over openbaarheid?
5. Welk ambitieniveau streeft de gemeenteraad na?
6. Welke soort documenten zou de gemeente het komend jaar met voorrang actief openbaar moeten maken?

Bijlag 5. 0-meting Pijnacker Nootdorp

Categorie	Soort publicatie	Afkomstig van Afdeling	Publicatie door	Hoe openbaar beschikbaar	Wat verandert er door Woo	In welke fase Woo gereed?	Wat dient er nog te gebeuren?	Huidige Status
Wet- en regelgeving	Besluiten van algemene strekking (verordeningen, beleidsregels, nadere regels, aanwijzingsbesluiten, sommige gemeenschappelijke regelingen)	Alle afdelingen	Door Daadkracht	Integraal in Gemeentebblad. Geconsolideerd in lokale wettenbank (overheid.nl)(DROP)	Blijft hetzelfde	Fase 1	Aantal beleidsregels fysiek domein moet voor 1 juli 2022 in lokale regelingenbank staan (i.v.m. Wet elektronische publicaties)	
Wet- en regelgeving	Besluiten van algemene strekking (verkeersbesluiten)	WKZ (10-20 per jaar)	Door WKZ	Integraal in Gemeentebblad. Soms ook ontwerpbesluit (openbare voorbereidingsprocedure)	Blijft hetzelfde	Fase 1	niets	Gereed
Beschikkingen	Omgevingsvergunning: aanvraag	RBG (2021: 521 aangevraagd. Zie ook jaarverslag 2020)	Door RBG	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl). Niet de gehele aanvraag.	Blijft hetzelfde (wellicht nog specifieke bepalingen in omgevingswetgeving)	Fase 3		
Beschikkingen	Omgevingsvergunning: afhandeling	RBG (2021: 363 verleend. Zie ook jaarverslag 2020))	Door RBG	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl). Niet de aanvraag/beschikking. Bij uitgebreide procedure stukken wel elektronisch en fysiek ter inzage.	Artikel 3.3, tweede lid, onder k, Woo: gehele beschikking openbaar (wel anonimiseren)	Fase 3	Vraag Jan V Hemert: bijlagen erbij? Hiernaar wordt in beschikking verwezen. Scherpere vraag mbt anonimisering & omvang tbv (kosten) intermediair (KOOP)	
Beschikkingen	Omgevingsmelding	RBG	Door RBG	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl). Niet de volledige melding.	Acceptatie melding activiteit Omgevingswet: artikel 3.3, tweede lid, onderdeel k Woo: verplichte actieve openbaarmaking.	Fase 3		

Bestandsnaam : Onderzoeksrapport Woo
 Versie : Concept
 Datum : 29-6-2023

	Uitschrijving basisregistratie personen	RBG	Door IDV	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl).		nvt		
Beschikkingen	Overig: aanvragen	WKZ (o.a. APV) en andere afdelingen	Doen we niet	Niet verplicht	Blijft hetzelfde	Fase 3		
Beschikkingen	Overig: afhandeling	WKZ (o.a. APV) en andere afdelingen	Door WKZ	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl). Niet de volledige beschikking. Stukken elektronisch en fysiek ter inzage.	Artikel 3.3, tweede lid, Woo: gehele beschikking openbaar (wel anonimiseren)	Fase 3		
Beschikkingen	Overig: melding	WKZ (o.a. APV) en andere afdelingen	Door WKZ	Kennisgeving in Gemeentebblad (overheid.nl).	Artikel 3.3, tweede lid, Woo: gehele beschikking openbaar (wel anonimiseren)	Fase 3		
Wet- en regelgeving	Plan: ruimtelijk	RBG	Door RBG	Kennisgeving voorbereiding en vaststelling in Gemeentebblad. Documenten ter inzage en ter beschikking gesteld op www.ruimtelijkeplannen (vanaf 1-7-21: via landelijke voorziening bekendmakingen en beschikbaar stellen).	Blijft hetzelfde. Artikel 3.3, eerste lid, onder a Woo (vaststelling bp). Artikel 3.3, eerste lid onder c (vobp en obp)	Fase 1 (vaststelling bp), Fase 2 (kennisgeving vobp en obp)		
Wet- en regelgeving	Plan: overig (plannen met rechtsgevolgen)	Diverse afdelingen	Door IDV	Niet verplicht. Doen we nu niet.		Fase 1		
	Erfgoedwet: vervreemding	RBG	RBG			Onbekend		
	Voorlichting (o.a. beleidsplannen)	Diverse afdelingen	Door IDV			Fase 0		

	Overige overheidsinformatie	Diverse afdelingen	Door IDV		Valt straks voor een deel onder de verplichte categorieën.	Fase 0		
Stukken van adviescolleges	(Verzoek) externe adviezen over besluiten van algemene strekking	Diverse afdelingen		Niet verplicht. Doen we nu niet.	Artikel 3.3, eerste lid, onderdeel c, en tweede lid, onderdeel e, onder 1. Verplicht actief openbaar maken	Fase 2		
Bestuursstukken	Agenda college	CST		Niet verplicht. Doen we nu niet.	Artikel 3.3, tweede lid, onder d Woo. (openbare) agenda voor aanvang vergadering	Fase 1-2023	Definitieve vorm bepalen. Kijken waar we het op de website zetten en wie dat gaat doen (als PLOOI nog niet beschikbaar is).	Niet gereed
Bestuursstukken	Besluitenlijst college	CST		CST levert aan. Webredactie zorgt voor publicatie op de website: politiek en organisatie/college	Artikel 3.3, tweede lid, onder d Woo. Vastgestelde (openbare) besluitenlijst	Fase 1-2023	Op dezelfde plaats continueren (als PLOOI nog niet beschikbaar is)?	Gereed
Raadsstukken	Agenda raad	Griffie		Griffie publiceert in het gemeenteblad (DROP) en op website: Pijnacker-Nootdorp/raadsinformatie	Artikel 3.3., tweede lid, onder c Woo	Fase 1-2023	Handhaven zolang PLOOI niet beschikbaar is?	Gereed
Raadsstukken	Raadsstukken	Griffie		Griffie publiceert op website. Pijnacker-Nootdorp/raadsinformatie	Artikel 3.3, tweede lid, onder c Woo	Fase 1-2023	Handhaven zolang PLOOI niet beschikbaar is?	Gereed
Raadsstukken	Notulen raad	Griffie		Er worden geen notulen gemaakt. De (openbare) vergaderingen zijn integraal beschikbaar op internet	Artikel 3.3., tweede lid, onder c Woo	Fase 1-2023	Zo laten.	Gereed
Raadsstukken	Besluitenlijst raad	Griffie		Griffie publiceert op website. Pijnacker-Nootdorp/raadsinformatie bij de raadsstukken.	Artikel 3.3, tweede lid, onder c Woo	Fase 1-2023	Handhaven zolang PLOOI niet beschikbaar is?	Gereed

Raadsstukken	Ingekomen stukken raad	Griffie		Staan geanonimiseerd op de lijst van ingekomen stukken voor de raad (Pijnacker-Nootdorp/raadsinformatie)	Artikel 3.3, tweede lid, onderdeel a	Fase 1-2023		
Convenanten	Convenanten	Diverse afdelingen,	mn afdeling Beleid		Artikl 3.3, tweede lid, onder f, Woo. Verplicht actief openbaar maken	Fase 1-2023	Kijken waar we het op de website zetten en wie dat gaat doen (als PLOOI nog niet beschikbaar is). Al aanwezige convenanten zijn geïnventariseerd, zie word document "convenanten".	Niet gereed
Organisatiegegevens	Organisatiegegevens	BDV/P&O		Op website staat nu beknopte informatie over organisatiestructuur.	Artikel 3.3, eerste lid, onder d, Woo	Fase 1-2023	Aanvullen met (inzicht in) werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen	Niet gereed
Organisatiegegevens	Bereikbaarheid bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen	IDV		Op website onder contact	Artikel 3.3, eerste lid, onderdeel e Woo	Fase 1-2023		Gereed
Organisatiegegevens	Wijze waarop verzoek om informatie kan worden ingediend	IDV		Op de website. Staat nu informatie over Wob-verzoek.	Artikel 3.3., eerste lid, onderdeel e Woo	Fase 1-2023	Inmiddels is website aangepast en staan gegevens Woo contactpersoon erop	Gereed
Jaarplannen en -verslagen	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen over voorgenomen uitvoering of verantwoording van die uitvoering	Diverse afdelingen		Website financiën (financieel portaal) bevat informatie over P&C producten (per jaar). Overige jaarverslagen ontbreken.	Artikel 3.3, tweede lid, onderdeel g Woo	Fase 2	Kijken opf alle jaarplannen en jaarverslagen via 1 webpagina benaderbaar kunnen worden en inventariseren welke jaarplannen en jaarverslagen er zijn.	Niet gereed
	Verplichtingen tot verstrekken van				Artikel 3.3, tweede lid, onder h Woo	Onbekend		Niet gereed

Bestandsnaam : Onderzoeksrapport Woo
 Versie : Concept
 Datum : 29-6-2023

	subsidies, anders dan met een beschikking							
Wob/Woo-verzoeken	Inhoud Woo-verzoeken en beslissingen op die verzoeken (inclusief verstrekte informatie)	BDV/JZ			Artikel 3.3, tweede lid, onder i Woo	Fase 1-2023		Niet gereed
Onderzoeken	Onderzoeken die intern en extern zijn uitgevoerd, voornamelijk uit feitenmateriaal bestaan, gaan over het functioneren van de eigen organisatie, uitvoering of evaluatie van beleid, inclusief uitvoering, naleving en handhaving	diverse afdelingen, Rekenkamer		Rapporten van de Rekenkamer zijn te vinden via de website/ raadsinformatiesysteem. Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving staat in het raadsinformatiesysteem. Overige rapporten worden o.ha. (nog) niet gepubliceerd op website.	Artikel 3.3, tweede lid, onder j Woo	Fase 3	Kijken waar het op de website komt en wie dat gaat doen.	Niet gereed
Klachten	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures	BDV/JZ		Nog niet openbaar.	Artikel 3.3, tweede lid, onder l Woo	Fase 3		Niet gereed

Bijlage 6. Onderwerpen Woo

Onderwerpen Woo-verzoeken afgelopen 3 jaar gemeente Pijnacker-Nootdorp

2020

WOZ-waarden

Rondom wonen

Aanbesteding leerlingenvervoer

bouw waterval zuideindseweg

bestemmingsplan Ambachtsweg

branchering winkelcentrum Ackershof

toezicht kamerverhuur

compensatie zorgvervoer niet gereden ritten

gegronde klachten nationale ombudsman

kostenopgave reclameborden corona-informatie

voetpad Westlaan

verkeersbesluit Zijdeweg en Hoogseweg

informatie kunstgrasvelden

inzage handhavingsverzoek

ontwerpbestemmingsplan Keervoorziening

overtreding handhaving afvalstoffen

foto's maken zonder toestemming

verkeersboetes

ontwikkeling Ackerswoude

omgevingsvergunning antenne opstelpunt

keervoorziening metrolijn E

inspraakronde speelplek Trapveld

2021

WOZ-waarden

hondenbelasting

overeenkomst Engie - gemeente

Hart van Nootdorp

bouwvergunning

hinderwetvergunningen en milieumeldingen

vergunningsplichtige bouwwerken

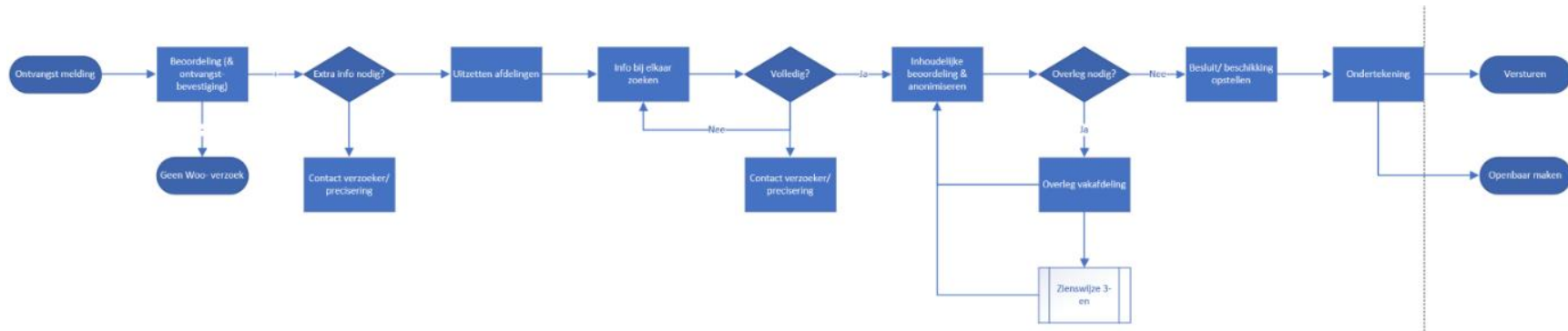
snippergroen

werkzaamheden Schuylenburg

assimilatieverlichting
facturen externe dienstverlening belastingheffing
openbare verlichting
verkoopakte Veenweg
inkomsten en uitgaven Sociaal Domein
aangeschreven onroerende zaken
besluitvorming afzien van locaties
omgevingsvergunning paardenverblijf
wob-besluiten en bezwaarschriften
inzage brieven
ingetrokken bouw- en omgevingsvergunningen
standplaatsbeleid en standplaatsvergunningen
Beatrix school
aanwijzingsbesluiten monumenten
aangifte burgers en voormalige medewerkers
afspraken Regiotaxi Haaglanden
2022
omgevingsvergunning kamerverhuur
WOZ-waarden
straatverlichting/armaturen/inkoop etc
Hart van Nootdorp (nieuwbouwproject)
grondroerwerkzaamheden ivm KPN storing
verkeersaanwijzingbesluit parkeerplaats deelauto's
planschade
verslagen welstandscommissie
documenten cameratoezicht Markt Nootdorp
overzichten adressen kamerverhuur
informatie over Jeugdwet
beleidsstukken handhaving dierenpension Oude Polder
omgevingsvergunningen Wilgenweg
documentatie bij last onder dwangsom
definitief ontwerp Project klimaatbestendig Klapwijk
documenten over fietsbrug, fietspaal en klachten
documentatie Ackerdijkseweg
Wmo-verhuiskostenvergoeding en woningaanpassing
Milieu effect rapportage bij omgevingsvergunning
Hondenpension
Algoritmes

vestiging organisatie bedrijvenpark Heron
inzage handhavingszaak
2023
percelen Oude-Leedeweg
Wmo-aanvragen
assimilatieverlichting
WOZ-waarden
exploitatievergunning speelautomatenhal
belastingen
afspraken tussen gemeente en zwembad
inrichting Tuindershof
integriteitsschendingen

Bijlage 7. Woo Proces in 2022

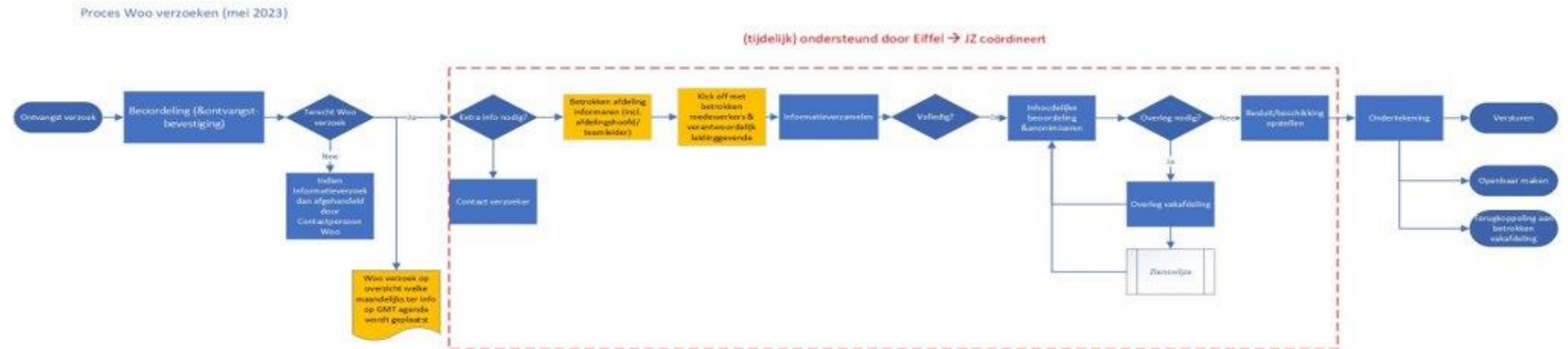

Nm.	Stap	Wat	Wie	Input	Output	Duur: DLT
1.	Melding Woo- verzoek	Ontvangst via email/ brief/ formulier Schifting bij DIV & verwerking in Zaaksysteem DIV zet door naar JZ- map	DIV	Melding vanuit verzoeker	Zaak in zaaksysteem/ JZ map	1 Dag
2.	1 ^e Beoordeling & ontvangstbevestiging	Check: Woo- verzoek of niet? Bevestiging naar verzoeker Verwerking verzoek in Excel voor overzicht binnen team JZ	JZ	Zaak in zaaksysteem	Ontvangstbevestiging Woo- verzoek in Excelbestand team JZ	Binnen 3 dgn
2b.	Extra informatie Verzoeker?	Contact ivm nadere informatie Evt.: Officieel preciseringsverzoek = pauze in afhandelingstermijn	JZ	Informeel contact/ Preciseringsverzoek	Aangeleverde extra info	
3.	Uitzetten naar betreffende afdeling(en)	Zoektocht: Bij welke afd/ persoon bevindt zich de juiste info? Rondvragen/ Knooppunt/ Corsa Mail naar afdeling(en)/ collega('s) Bij meerdere afdelingen: Kastje - muur	JZ	Zaak in zaaksysteem	Email met inhoud verzoek/ uitleg/ termijn	Binnen 3 dgn na ontvangst Zaak

Bestandsnaam : Onderzoeksrapport Woo
 Versie : Concept
 Datum : 29-6-2023

4.	Info bij elkaar zoeken	Zoeken van documenten: meestal in etappes verstuurd Betrekken van collega's binnen vakafdelingen Tussentijds overleg met JZ: bellen/ mail	Betreffende medewerkers	Email met verzoek	Gevraagde documenten per mail	Max. 1- 2 weken
5.	Beoordeling volledigheid	Bij volledig: Naar 6 Bij onvolledig vanuit afdeling: terug naar 4 Bij twijfel/ vraag aan verzoeker: Naar 5b	JZ	Documenten per mail	Beoordeelde docs & evt. verzoek om extra info aan afd.	
5b.	Extra informatie Verzoeker	Contact ivm nadere informatie Evt.: Officieel preciseringsverzoek = pauze in afhandelingstermijn	JZ	Informeel contact/ Preciseringsverzoek	Aangeleverde extra info	
6.	Inhoudelijke beoordeling & anonimiseren	Geen overleg (meer) nodig: Naar 7 Overleg nodig: Naar 6b en/ of 6c	JZ	Docs: niet gelakt	Docs: gelakt	Ong. 1- 1,5 week
6b.	Overleg vakafdeling		JZ			
6c.	Zienswijze van 3-en	Pauze in afhandelingstermijn	JZ	Verzoek om zienswijze	Aangeleverde zienswijze	Max. 2 weken
7.	Besluit/ beschikking opstellen		JZ	Verzamelde informatie	Concept beschikking	
8.	Ondertekening	Afd. hoofd ondertekent beschikking	Afd. hoofd	Concept beschikking	Ondertekende beschikking	
9.	Versturen		DIV	Ondertekende beschikking	Brief naar verzoeker	
10.	Openbaar maken			Ondertekende beschikking	(Antwoord) Woo verzoek openbaar op PLOOI	

Bijlage 8 Woo proces voorstel 2023

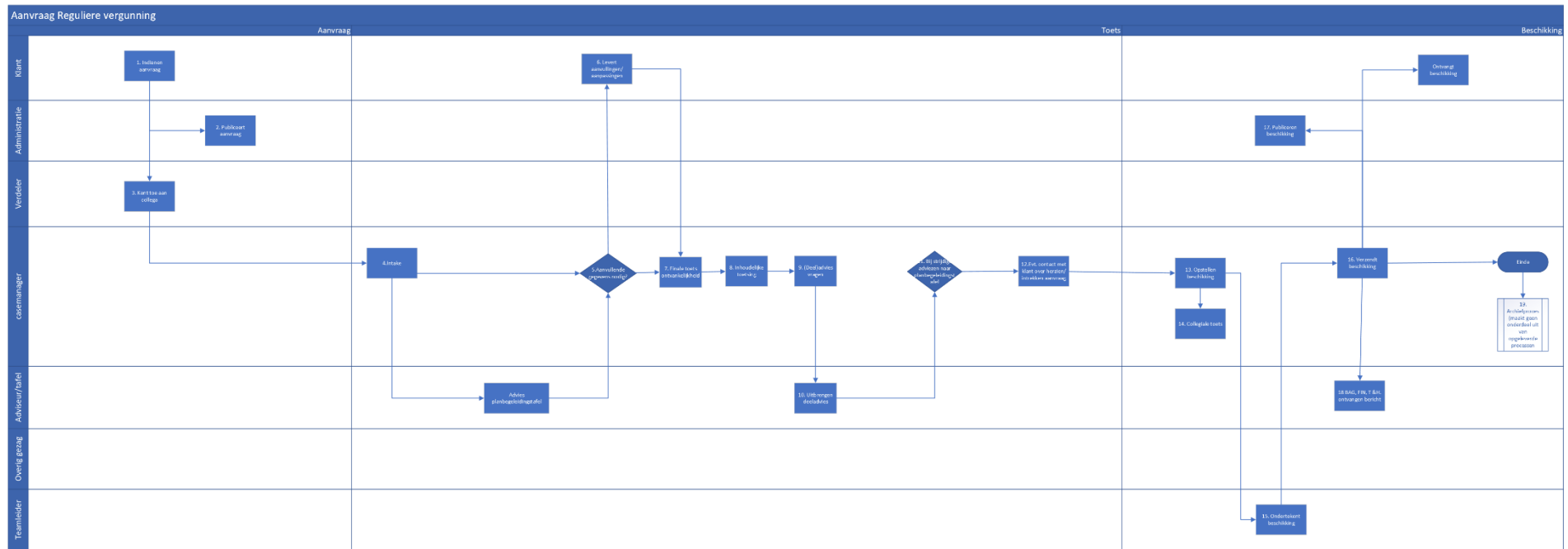
Bijlage 9 Woo in beeld (concept)

[illegible]

Bijlage 10 Bronnen

Titel	Versie	Datum	Status
Openbare bronnen			
Wettekst Wet Open Overheid	-	11-01-2022	-
Handreiking Actief openbaar maken doe je zo! (Programma RDDI)	1.1	Jan. 2021	Definitief
Uitvoeringstoets Wet Open Overheid (VNG Realisatie)	1.0	Juni 2019	Definitief
Handreiking van Wob naar Woo (VNG)	1.0	Mrt 2021	
Open op orde: Generiek actieplan informatiehuishouding (RDDI)	1.0	Maart 2021	Definitief
Implementatieplan actief openbaar maken (VNG)	1.0	November 2020	Definitief
Doe-mee onderzoek 2021 — NVRR	-	2021	Definitief
Interne bronnen Gemeente Pijnacker-Nootdorp			
20210420 Visio Reguliere vergunningen	-	20-04-2021	Definitief
Aantal aanvragen en meldingen Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	-	2023	-
Aantal vergunningen, ontheffingen en meldingen APV en bijzondere wetten	-	-	-
Actieve Documenttype definities 7_6_2023 11-07-01	-	-	-
Overzicht data ontvangst en afhandeling Woo-verzoeken 2022	-	-	-
Overzicht onderwerpen Woo-verzoeken 2020-2023	-	-	-
Proces reguliere omgevingsvergunning	-	-	Definitief
Proces Woo verzoek	1.0	2022	Definitief
Vragenlijst implementatie Wet Open Overheid	-	-	-
Woo in beeld	-	2023	Concept
Presentatie proces Woo-verzoeken GMT mei-juni 2023	-	2023	-
Aantal aangevraagde en verstrekte subsidies 2023	-	-	-
Checklist taken subsidies	-	-	-
Kopie van Contract- en relatiemanagement	-	-	-
Uitleg subsidieproces			
Handleiding bestuurlijke Besluitvorming 18-11-2022		2022	
Handleiding schrijven adviezen college mei 2023		2023	
Advies aan college aanwijzen contactpersonen Woo en mandaat Woo verzoeken		2022	Definitief
Pij-No Inventarisatie gemeentelijke Model-DSP DROP LVBB_PLOOI	1.1	2022	-
Presentatie college Woo	-	-	-
Projectopdracht Wet open overheid	-	2022	Definitief
Begroting 2022	-	2022	Definitief
Begroting 2023	-	2023	Definitief
Kadernota juli2022	-	2022	Definitief
Najaarsnota november 2022	-	2022	Definitief

Bijlage 11 Procesbeschrijving omgevingsrecht

Stap #	Rollen → Processtappen ↓	Toelichting	Wie	instrumente n & hulpmiddele n	ICT	input	output	termij n	Opmerkingen 2023
	Aanvraag								
1	Indienen aanvraag	De klant dient de aanvraag in door de gevraagde velden naar waarheid in te vullen. Na verzending ontvangt hij automatisch een ontvangstbevestiging. Systeem geeft seintje dat aanvraag is ontvangen.	klant		OLO/DSO	invullen gegevensvelden , uploaden bijlagen	complete aanvraag volgens eisen OLO/DSO		
2	Publiceren aanvraag	Publiceren op overheid.nl	administratie		Powerbrowser, via DROP koppeling naar overheid.nl	zaak in Powerbrowser, zonder publicatie	publicatie op overheid.nl		
3	toewijzen aan collega	de aanvraag wordt toegewezen aan een casemanager of plantoetsers.	verdeler		powerbrowser	zaak in Powerbrowser	zaak in Powerbrowser toegewezen aan casemanager/plantoetsers		Wordt altijd nog een keer gecontroleerd, omdat de DROP koppeling niet altijd foutloos werkt.
	Toets								

4	intake door casemanager	de behandelend casemanager checkt: 1. bevoegd gezag; 2. haalbaarheid en stuurt ontvangstbevestiging	casemanager		powerbrowser		ontvangstbevestiging verstuurd: bevoegd gezag, welke procedure, wie is behandelaar, hoe is die bereikbaar, wat is de termijn, op welke termijn is bekend of aanvullingen nodig zijn en aankondiging leges.		Indien strijdig met omgevingsplan dan gaat dossier over naar proces strijdige aanvraag..
5	Verzoek aanvullende gegevens	Opstellen en verzenden brief met verzoek om aanvullende gegevens	Casemanager		Powerbrowser, zaaksysteem		aanvullingen gevraagd schriftelijk (email); termijn stilgezet tot (afgesproken) moment van aanleveren		
6	Aanvraag aanpassen	aanvullingen en of aanpassingen aanleveren	klant		OLO	klant levert aanvullingen in OLO	aanvullende gegevens aanwezig in Powerbrowser		
7	Finale toets op ontvankelijkheid	ontvankelijkheid toetsen, contact opnemen met de klant als er nog problemen zijn	Casemanager		Powerbrowser		ontvankelijkheid volledig getoetst; contact geweest met klant als er nog problemen zijn		Indien strijdig met omgevingsplan dan gaat dossier over naar proces strijdige aanvraag.

8	inhoudelijke toetsing (bestemmingsplan, bouwbesluit, welstand, bodem etc.)	let op: bouwbesluit toets vervalt met inwerkingtreding WKB	Casemanager		Plansoftware, Powerbrowser				optie 1: als we al weten dat we niet meewerken, dan krijgt de initiatiefnemer gelegenheid om in te trekken. Zo hij dat niet doet, dan eindigen we met een afwijzing. Optie 2: Als de conclusie van de eerste BP toets is dat het initiatief niet past in het BP -> einde Regulier proces -> naar Initiatievenproces; optie 3 -> einde reguliere proces -> proces strijdige vergunning starten
9	Advies vragen	adviezen vragen met een duidelijke vraagstelling (let op: ook advies vragen aan toezicht/handhaving !)	Casemanager		Powerbrowser		(deel)adviesvraag geformuleerd		

10	Uitbrengen deeladvies	adviseren: in de vorm van een paragraaf voor de vergunning, over dat inhoudelijke onderwerp, met een toelichting voor de casemanager/ plantoetser/ vergunningverlener	adviseur		Powerbrowser	(deel)adviesvraag	(deel)advies		Werkafspraken / - instructie: deeladvies moet zodanig geformuleerd worden dat het zonder aanpassing in de beschikking kan worden opgenomen. Moet vergezd worden van een toelichting voor de casemanager. De werkafspraken met de adviseurs moeten helder worden afgesproken
11	bij strijdige adviezen plan behandelen op de planbegeleidingstafel	casemanager levert plan aan voor planbegeleidingstafel en gaat met de uitkomst/advies van de tafel verder	Casemanager			onduidelijkheid; negatief; strijdigheid (deel) adviezen geformuleerd	heldere uitspraak over onduidelijke; negatieve; strijdige (deel)adviezen		Beschikbaarheid in de agenda's organiseren, om uitgebrachte adviezen te kunnen bespreken; of wekelijks bespreken in planbegeleidingstafel, uitbreiding (agenda)leden planbegeleidingstafel

12	Evt contact met klant voor herzien / intrekken aanvraag	De uitkomsten uit het overleg worden waar nodig besproken met de klant waarop hij kan besluiten de aanvraag aan te passen. Zie stap 21. In deze stap kan dat leiden tot een nieuwe brief, waarin de situatie wordt bevestigd.	Casemanager		telefonisch e/o email, evt opschortingsbrief		resultaat toetsing en adviezen met de klant gedeeld		werkinstructie over wat je wanneer doet (mail e/o telefoon)
	beschikking								
13	Beschikking	opstellen beschikking	Casemanager		Powerbrowser. Zaaksysteem		beschikking gereed, in Powerbrowser en in zaaksysteem		Terugkoppelen naar deeladviseurs (zeker wanneer afgeweken wordt van advies)
14	Collegiale toets beschikking en leges	Collegiale toets voor vierogen principe: hele vergunning op hoofdlijnen en leges; Dubbelcheck of leges correct is ivm financieel risico	Casemanager		Powerbrowser		gehele beschikking op hoofdlijnen getoetst; leges in detail getoetst		
15	Ondertekening	handtekening zetten in het zaaksysteem	teamleider		Powerbrowser		beschikking ondertekend		

16	Verzenden	Na ondertekening verzenden.	Casemanager		Powerbrowser, email		beschikking verzonden		
17	Publiceren	Publiceren op overheid.nl	administratie		Powerbrowser, via DROP koppeling naar overheid.nl		beschikking gepubliceerd op overheid.nl		Wordt altijd nog een keer gecontroleerd, omdat de DROP koppeling niet altijd foutloos werkt.
18	Bericht naar BAG/ FIN/ T&H	BAG vind plaats in Powerbrowser, FIN is export van Powerbrowser naar Key2fin, doorzetten naar Toezicht vindt plaats in Powerbrowser	Casemanager		Powerbrowser, Key2Financien		zaak doorgezet naar BAG, FIN, Toezicht		
19	Archiveren	doorzetten naar archiefproces	Casemanager		Powerbrowser, zaaksysteem		zaak doorgezet naar archief		Archiveren naar zaaksysteem tot (check Martijn Meinetten) geregeld; afspraken over opschonen, onderscheiden vertrouwelijke stukken, voldoen aan AVG etc gemaakt met IDV. Aandacht relatie Joost en Wim voor de toevoeging van de constructieve gegevens en controle.

Bijlage 12 Overzicht van beschikkingen

Rubriek	Aantal
Afvalinzameling	6
Algemeen verbinden voorschrift (verordening)	15
Ander besluit van algemene strekking	31
Andere beschikking	122
Andere melding	7
Andere vergunning	16
Andere voorlichtingsinformatie	36
Beleidsregel	14
Delegatie- of mandaatbesluit	1
Evenementenvergunning	2
Inspraak	1
Omgevingsvergunning	767
Overige overheidsinformatie	20
Ruimtelijk plan of omgevingsdocument	20
Verkeersbesluit of -mededeling	9

Tabel 6. Overzicht openbaar gemaakte documenten op overheid.nl bron: [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Op overheid.nl zijn er 767 omgevingsvergunningen gepubliceerd in 2022 en 279 in 2023 [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#). Er zijn ook een aantal omgevingsmeldingen en ruimtelijke plan of omgevingsdocumenten openbaar gemaakt in 2022 en 2023. De aantallen die openbaar zijn gemaakt komen redelijk overeen met de aantallen aanvragen de gemeente binnen krijgt (zie tabel 7).

Type aanvraag	Gerealiseerd 2021	Prognose 2022	Gerealiseerd 2022	Prognose 2023
Reguliere procedure	461	500	520	530
Sloophmelding	124	130	149	70
Vooroverleg omgevingsvergunning	104	110	107	115
Omgevingsvergunning initieel	57	60		
Gebruiksmelding	19	25	28	30
Uitgebreide procedure	9	15	14	17
Controle uitvoeren	0	0		
Gesloten bodemenergiesysteem	9	15	17	20
Reguliere 1 ^e fase	0	0		
Reguliere 2 ^e fase	0	0		
Afwijkingen bestemmingsplan	49	60		
Aanlegvergunningen	13	20		
Totaal	845	935	835	782

Tabel 7. Aantal aanvragen in het kader van de Wabo 2021, 2022 en 2023⁵

APV-vergunningen en beschikkingen op basis van bijzondere wetten, worden op dit moment nog niet openbaar gemaakt. De gemeente heeft in kaart gebracht om hoeveel vergunningen het gaat per jaar. Totaal gaat het om tussen de 400 en 500 vergunningen. De verantwoordelijkheid ligt bij het team WKZ.

Product	Gerealiseerd 2021	Prognose 2022	Gerealiseerd 2022	Prognose 2023
Algemene Plaatselijke Verordening				
Evenementvergunning A	40	100	81	90
Evenementenvergunning B/C	2	10	3	8
Melding evenement/incidentele festiviteit	99	100	115	120
Ontheffing container/kraan	71	70	74	80
Melding container/kraan	53	50	114	90
Standplaats	45	3	37	40
Collectevergunning	20	1	23	25
Drank en horeca				
Vergunning Alcoholwet	2	60	2	30
Exploatievergunning inclusief Wet Bibob	4	60	2	15
Totaal	339	515	451	500

Tabel 8. Overzicht aantal vergunningsaanvragen, ontheffingsaanvragen en meldingen in 2022, in kader van APV en bijzondere wetten

Subsidies worden ook niet volledig openbaar gemaakt. De gemeente heeft in 2023 totaal 43 subsidie aanvragen gekregen, maar er zijn drie te vinden op overheid.nl In het verleden zijn er wel een aantal subsidieregelingen openbaar gemaakt op overheid.nl [Zoekresultaat | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#).

⁵ Vanaf 2022 word gebruik gemaakt van zaaksysteem PowerBrowser als vervanger van het productgerichte systeem Key2. Hierbij is ook de registratie aangepast. In deze tabel hebben we waar mogelijk categorieën samengevoegd om een doorkijk te kunnen geven door de jaren heen. Hierdoor zijn sommige categorieën leeg, omdat ze niet meer als zodanig worden geregistreerd.

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

invullen organisatie

zaaknummer 1456913

berichtnummer 1307163

onderwerp Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek Woo

reden Actieve informatieplicht

portefeuillehouder Björn Lugthart

behandeld in college 10 oktober 2023

afdeling Concernstaf

bijlagen

Geachte heer Van der Linden,

Wij danken u hartelijk voor het onderzoek dat u heeft verricht naar de implementatie van de Wet open overheid (hierna: Woo) in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Met belangstelling hebben wij kennis genomen van het onderzoeksrapport 'Hoe open is de gemeente Pijnacker-Nootdorp?'. Wij maken graag gebruik van de geboden gelegenheid op het rapport te reageren en gaan zoals u verzoekt in onze reactie in op uw conclusie en de aanbevelingen:

Reactie op uw conclusie

U concludeert in het rapport dat uw onderzoek een gemengd beeld laat zien. U formuleert dit als volgt: *"Met een roze bril kan je constateren dat college, raad en ambtenaren van de gemeente Pijnacker-Nootdorp overwegend tevreden zijn met het niveau van transparantie in de gemeente. Woo-verzoeken worden meestal redelijk snel afgehandeld. De informatiehuishouding is voor een belangrijk deel op orde. Met een zwarte bril kan je ook constateren dat de ambities op het gebied van actieve openbaarheid vrij beperkt zijn. De gekozen ambitie is 'Basis', dat wil zeggen, doen wat wettelijk verplicht is, maar niet meer. De gemeenteraad heeft tot dusver geen rol van betekenis gespeeld op dit gebied."*

Wij herkennen ons niet volledig in de bewoordingen waarmee u de conclusie formuleert. Het onderzoek geeft een duidelijk beeld van de stand van zaken van de implementatie van de Woo in onze gemeente. U bent daarbij niet alleen ingegaan op de actieve openbaarmakingsplicht, maar ook op de passieve openbaarmaking die plaatsvindt naar aanleiding van Woo-verzoeken. Er zijn goede stappen gezet en uw onderzoek brengt ook in beeld dat de komende tijd nog diverse keuzes gemaakt en acties ondernomen moeten worden ter voorbereiding op de volledige inwerkingtreding van de Woo. Wij staan achter de door ons gekozen 'Basis' ambitie. Hiermee voldoen we aan onze wettelijke verplichtingen. Bij het formuleren van de ambitie hebben wij gewogen wat – gezien de omstandigheden in deze fase van invoering – uitvoerbaar en haalbaar is. Wij hechten belang aan transparantie en zien dat de wetgeving ook steeds hogere ambities en eisen stelt aan de overheden op dit gebied. Wij zien dat deze eisen behoorlijk wat inzet vragen en ook aanpassing van werkwijzen en informatievoorzieningen met zich meebrengen. Om die reden is er door de landelijke overheid gekozen voor een gefaseerde invoering. In onze reactie bij de aanbevelingen gaan wij uitgebreider in op de ambitie en de betekenis daarvan voor de uitvoerbaarheid.

Reactie op de aanbevelingen

In onze reactie houden wij de volgorde aan van uw aanbevelingen.

Aanbeveling 1

Organiseer een gesprek tussen gemeenteraad en college over de ambities op het gebied van openbaarheid. Veel raadsleden geven aan op dit gebied een kaderstellende rol te willen hebben. Veel raadsleden lijken ook een grotere ambitie te hebben op het gebied van openbaarheid dan het niveau 'Basis' waar het college voor gekozen heeft. Een goed gesprek over de kosten en baten van openbaarheid en over mogelijke vervolgstappen is wenselijk.

Reactie

Wij onderschrijven het belang van het goede gesprek over wat de Woo voor ons allemaal betekent. De Woo verlangt van de overheid dat er transparanter wordt gewerkt. Het is niet meer voldoende informatie alleen op verzoek openbaar te maken. De Woo gaat verder dan zijn voorganger (de Wet openbaarheid van bestuur) en legt op bestuursorganen de uitdrukkelijke verplichting om overheidsinformatie actief, uit eigen beweging openbaar te maken.

Ook de gemeenteraad heeft als bestuursorgaan een eigen rol en verantwoordelijkheid om deze actieve openbaarmakingsverplichting na te leven. Wij gaan in het kader van het project om deze verplichting in de gemeentelijke organisatie te implementeren dan ook graag met de raad in gesprek over de wensen en gedachten die er zijn over het ambitieniveau.

Daarbij merken wij op dat het belangrijk is dat de leden van de gemeenteraad ook onderling het gesprek aangaan over het ambitieniveau dat zij gezamenlijk voor ogen hebben. Uit uw onderzoeksrapport volgt dat de enquête die u aan 31 raadsleden en 10 commissieleden heeft gestuurd door 41% van de respondenten is ingevuld. Ook volgt uit de beantwoording van de enquête dat er verschillend wordt gedacht over de mate van openheid en transparantie en de rol die de gemeenteraad hierin moet vervullen. Zoals u ook in uw rapport schrijft kan hieruit nog niet worden opgemaakt wat het ambitieniveau is dat door de meerderheid van de raad wordt gewenst.

Ten slotte merken wij op dat het uiteraard goed is om hoge ambities te hebben als het gaat om openheid van de organisatie. Maar wij vinden het ook belangrijk dat de doelen die wij met de implementatie van de Woo willen behalen uitvoerbaar en betaalbaar zijn. Een gedegen implementatie van de Woo, zodat de gemeente in ieder geval aan haar wettelijke verplichting zal voldoen vereist al een behoorlijke inzet in tijd, middelen en personele capaciteit. Bij een hoger ambitieniveau zal er een dilemma ontstaan tussen de doelmatigheid en het belang daarvan en de extra inzet die nodig is om dat hogere niveau te behalen.

Om die reden merken wij op dat een eventuele wens van de raad voor een hoger ambitieniveau afgewogen moet worden tegenover de extra uitvoeringskosten die een hogere ambitie gaat vragen. Daarom vinden wij net als u dat een afweging tussen kosten en baten onderdeel moet zijn van het gesprek.

Aanbeveling 2

Start met het actief openbaar maken van informatiecategorieën die relatief gemakkelijk te ontsluiten zijn en die maatschappelijke meerwaarde hebben. Daarbij kan gedacht worden aan onderzoeksrapporten, de agenda's van de collegevergaderingen en de gehonoreerde Woo-verzoeken. Op basis van de Wet hergebruik overheidsinformatie en artikel 2.4.3.a van de Woo zijn overheden verplicht informatie in een machineleesbaar open formaat aan te bieden. Zorg ervoor dat Woo-dossiers voldoen aan de FAIR-principes, namelijk dat overheidsinformatie vindbaar, toegankelijk, koppelbaar en herbruikbaar moet zijn.

Reactie.

Wij nemen deze aanbeveling niet over. Met deze aanbeveling loopt u vooruit op een hoger ambitieniveau en een latere fase waarin de verplichting ingaat. Wij handelen op dit moment binnen het wettelijk kader en in lijn met het ambitieniveau dat wij in deze fase als haalbaar achten.

In de Woo zijn categorieën van informatie aangewezen die bestuursorganen *op termijn* actief openbaar moeten maken. Het artikel in de Woo waarin deze actieve openbaarmakingsplicht is vastgelegd (artikel 3.3., eerste en tweede lid) is nog niet in werking getreden. Bepaalde categorieën van informatie, bijvoorbeeld beslissingen op Woo-verzoeken, hoeven dan ook nog niet actief openbaar gemaakt te worden. De verplichting om de verschillende informatie-categorieën openbaar te maken treedt in fases in werking om overheden de tijd te gunnen de openbaarmaking van deze categorieën in te richten. Er is nog geen totaalvolgorde of tijdspad voor alle informatiecategorieën vastgelegd.

In haar [brief van 8 juli 2022](#) aan de Tweede Kamer legt de (voormalige) minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hierover uit dat de ervaringen die worden opgedaan bij de implementatie van de eerste categorieën de basis vormen voor de volgende openbaar te maken categorieën. Dit zorgt voor focus en een lerende aanpak, aldus de minister. Wij sluiten ons bij deze werkwijze aan. De keuzes die voor de relatief eenvoudige categorieën worden gemaakt hebben immers gevolgen voor de categorieën die daarop volgen. Het ad hoc beschikbaar stellen van informatie werkt in die zin wel voor de eenvoudige categorieën, maar niet voor de ingewikkelde categorieën. Deze vragen om een aanpassing van de interne informatiehuishouding en de administratieve processen en dit moet vanaf categorie één projectmatig en integraal worden aangepakt. Deze werkwijze voorkomt ook dat een lappendeken ontstaat van informatie die op verschillende manieren en verschillende plaatsen openbaar is gemaakt. Er moet dus ook bij de relatief eenvoudige categorieën eerst worden nagedacht hoe en waar informatie wordt ontsloten, omdat deze keuze dus doorwerkt voor de volgende categorieën. Het bovenstaande neemt overigens niet weg dat wij bepaalde informatie-categorieën al wel ontsluiten, zoals raadsstukken,

wet- en regelgeving en jaarstukken. Ook organisatiegegevens zijn grotendeels openbaar. Het is dus niet zo dat wij op dit moment niets actief openbaar maken. Maar wij nemen de tijd om - in lijn met de gefaseerde invoering van de wet - ons eerst goed voor te bereiden voordat wij verdergaan met het actief openbaar maken van andere informatie-categorieën.

Aanbeveling 3

Stel een nieuwe projectleider Woo aan en maak een nieuwe start met het Woo-projectteam. Met een duidelijke projectleider kan er meer voortgang worden geboekt en kan er een heldere projectplanning worden opgezet. Dit zorgt ervoor dat de Woo meer aandacht krijgt binnen de organisatie en dat de gemeente klaar is voor de toekomstige verplichtingen met betrekking tot het openbaar maken van informatiecategorieën.

Reactie

Wij onderschrijven uw aanbeveling ten aanzien van het bevorderen van de benodigde cultuurverandering en dat een projectgroep daarin een voorbereidende rol vervult. De bemensing van de projectgroep heeft de aandacht van ons college en het Gemeentelijk Management Team (GMT). Wij hebben daarbij in lijn met het gekozen ambitieniveau nadrukkelijk oog voor de werkbelasting in de ambtelijke organisatie in relatie tot de andere ambities die ook inzet vragen. Wij bereiden ons stapsgewijs voor op de toekomstige verplichtingen en pakken dat projectmatig aan.

Aanbeveling 4

Stuur nadrukkelijk op doorlooptijden van de Woo-verzoeken. Dat betekent ook dat er gewerkt wordt met deadlines voor de verschillende deelstappen. Ook al is elk Woo-verzoek uniek in complexiteit en omvang, een indicatief doorloopschema kan het proces stroomlijnen. Het biedt houvast en overzicht voor alle medewerkers die betrokken zijn bij het afhandelen van een verzoek. Binnen de afdeling Informatievoorziening (IV) is relevante kennis aanwezig over waar informatie zich bevindt in de systemen en hoe er het beste gezocht kan worden. Het is daarom wenselijk al bij de start van een Woo-proces experts vanuit IV in te schakelen.

Reactie

Wij nemen deze aanbeveling niet over. We zien geen noodzaak om op de verschillende deelstappen deadlines in te stellen. Wij erkennen dat het belangrijk is om binnen de afhandeltermijnen een besluit te nemen, onze werkwijze is hierop ingericht.

Het proces van de behandeling van Woo-verzoeken is in de afgelopen tijd verbeterd en sterk gestroomlijnd. Zo wordt een binnengekomen verzoek direct opgepakt en vindt een eerste beoordeling plaats. Bij onduidelijke, complexe en/of grote verzoeken wordt gelijk contact gelegd met de verzoeker om de informatiebehoefte duidelijk te krijgen en om afspraken te maken over de afhandelingstermijn en de prioritering in het aanleveren van de informatie. Bij complexe verzoeken wordt een startbijeenkomst georganiseerd met medewerkers van de betrokken afdelingen om efficiënte afspraken te maken. Deze afspraken en de voortgang worden door de Woo-behandelaar goed bewaakt, zodat er zo min mogelijk tijd zit tussen alle stappen die tot het besluit leiden. Deze werkwijze werpt zijn vruchten af. Het overgrote deel van de Woo-verzoeken wordt binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

De verklaring waarom bepaalde verzoeken niet binnen de wettelijke termijn worden afgehandeld heeft in de eerste plaats te maken met de complexiteit en omvang van de verzoeken. Zoals u in uw rapport aangeeft is overeenkomstig het landelijk gemiddelde 25% van alle verzoeken een zeer groot verzoek (200 pagina's of meer) en 50% een groot verzoek (tussen 50 en 200 pagina's). Bovendien moet bij Woo-verzoeken een intensieve belangenafweging worden gemaakt. Bij alle openbaar te maken documenten moet worden getoetst of er uitzonderingsgronden van toepassing zijn, zoals privacygevoelige informatie of informatie die de financiële belangen van de gemeente kunnen schaden. Deze informatie moet gelakt worden en dit moet vervolgens goed gemotiveerd worden in het besluit. Ook moet er zorgvuldig worden beoordeeld of er belangen van derden betrokken zijn. Als dat zo is dan moet die om een zienswijze worden gevraagd. Dit zijn tijdrovende processen die ook veel personele capaciteit vergen, zeker wanneer het gaat om een grote hoeveelheid informatie met mogelijk meerdere derde-

belanghebbenden. Daarbij komt dat het onvoorspelbaar is wanneer welk type verzoeken worden ingediend. Het komt voor dat in korte tijd meerdere verzoeken worden ingediend. Als dat ook nog omvangrijke of complexe verzoeken zijn, is het moeilijk deze allemaal binnen de wettelijke termijn af te handelen. De uitdaging in het halen van de termijnen wordt met andere woorden veroorzaakt door de aard van de werkzaamheden en de onvoorspelbaarheid van de werklast en niet zozeer in de uitlijning van het proces. Het is aan ons om het behandelproces zo strak mogelijk in te regelen en met de ambtelijke expertise waarover wij beschikken hierop te sturen binnen de mogelijkheden die wij daarvoor hebben.

Verder is het inderdaad zo dat het niet altijd duidelijk is op welke plek informatie - waar een Woo verzoek betrekking op heeft - te vinden is. Dit maakt het soms lastig om de informatie snel te vinden. Een medewerker van Informatievoorziening kan daarbij helpen. In samenwerking met het team Informatievoorziening zijn er ook al concrete stappen gezet om de vindbaarheid van informatie te verbeteren. De focus ligt daarbij vooral op de implementatie van een applicatie (zoekmachine) die met name ook in netwerkschrijven en in mailboxen kan zoeken. Veel van de informatie die daar staat is decennialang niet voorzien van metadata en het vinden daarvan is om die reden lastig en tijdrovend. Een zoekmachine die niet alleen in meerdere bronnen kan zoeken, maar ook op de inhoud van een document (en dus niet afhankelijk is van metadata) zal betere zoekresultaten en tijdswinst opleveren. In januari 2024 wordt daarvoor een nieuwe versie van de applicatie MyLex Pro in gebruik genomen.

Aanbeveling 5

Bouw verder aan een cultuurverandering. Uiteindelijk gaat het bij de Woo om het creëren van een cultuur van 'open, tenzij'. Het openhartig delen van informatie kan bijdragen aan het overbruggen van de afstand tussen overheid en burger. Ambtenaren werken uiteindelijk voor de samenleving. Een cultuurverandering begint bij sterke en duidelijke signalen vanuit de ambtelijke/bestuurlijke top. Het is belangrijk dat afdelingen binnen de gemeente vaker dilemma's rond openbaarheid bespreken.

Reactie

Wij zijn het eens met de aanbeveling dat houding en gedrag de succesfactoren zijn voor een goede implementatie van de Woo. Een cultuurverandering gaat niet vanzelf. Daar zijn aandacht, tijd en middelen voor nodig en het lukt alleen als het belang van transparant werken structureel onder de aandacht wordt gebracht, ook na afronding van het implementatieproject. Dit kan bijvoorbeeld door nieuwsbrieven of andere berichten op ons intranet. Ook moet er oog zijn voor de vrees van ambtenaren dat zij zich minder vrij voelen om op te schrijven wat zij vinden, in het licht van de persoonlijke beleidsopvatting. Deze vrees kan deels worden weggenomen door praktische hulp, zoals voorlichting en trainingen. Wij onderschrijven bovendien uw oproep dat personen hoog in de organisatie, het college, maar ook de leden van de gemeenteraad in woord en daad het belang van openbaarheid uitdragen, zodat medewerkers zich daardoor geïnspireerd en gesteund voelen. Wij nemen dit onderwerp dan ook mee als een belangrijk aandachtspunt in het implementatieproject.

Aanbeveling 6

Monitor de openbaarheid en deel de informatie met de raad. De gemeente kan beter communiceren over de stand van zaken op het gebied van actieve en passieve openbaarheid. Een dashboard kan daarbij nuttig en verhelderend zijn. Daarbij kunnen ook de financiën rondom de Woo beter inzichtelijk worden gemaakt. Op deze manier kan de gemeente verantwoording afleggen en de voortgang bewaken.

Reactie

Wij zien geen aanleiding om deze aanbeveling over te nemen. In deze fase willen wij onze inzet richten op de voorbereidingen die nodig zijn om straks te kunnen voldoen aan de wettelijke vereisten ten aanzien van de actieve openbaarmaking van alle categorieën.

Op de website waarstaatjegemeente.nl is cijfermatige informatie te vinden over alle gemeenten op alle belangrijke beleidsterreinen, waaronder de implementatie van de Woo. Ook over de gemeente Pijnacker-Nootdorp is informatie te vinden, inclusief het aantal Woo-verzoeken in een jaar. Deze

informatie leveren wij periodiek aan. Verder rapporteren wij via de P&C cyclus over de voorbereidingen die wij treffen inzake de Woo en over het aantal behandelde Woo verzoeken.

Wij gaan ervanuit zo voldoende te zijn ingegaan op uw rapport en de aanbevelingen die u daarbij doet en kijken uit naar het gesprek in de raad over het onderwerp.

Het college van Pijnacker-Nootdorp,

Annelies Kroeskamp
secretaris

Björn Lugthart
burgemeester

beeldvorming op

oordeelvorming op

besluitvorming op

invullen organisatie

zaaknummer 1481998

berichtnummer 1333807

onderwerp Reactie op aanbiedingsnota raad Rekenkameronderzoek Wet open overheid

reden Click or tap here to enter text.

portefeuillehouder Björn Lugthart

behandeld in college 23 januari 2024

afdeling Concernstaf

bijlagen Bestuurlijke reactie rekenkameronderzoek Wet open overheid

Geachte leden van de raad,

Het college heeft de behoefte om te reageren op de aanbiedingsnota raad Rekenkameronderzoek Wet open overheid (zaaknummer 1404156). Onze behoefte is tweeledig, namelijk vanuit de discrepantie tussen enkele aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek en de voorgestelde beslispunten in de aanbiedingsnota. Daarnaast denken wij dat voor de beraadslaging in uw raad enkele onderdelen uit de aanbiedingsnota een nadere duiding behoeven. Hieronder zetten wij onze reactie uiteen, waarbij de volgorde van de aanbiedingsnota wordt gevolgd.

Voor beslispunt 2 wijzen wij u op onze bestuurlijke reactie bij het rekenkamerrapport (bijlage 1), welke als kanttekening geldt voor dit beslispunt. Het nu al starten met het actief openbaar maken van informatiecategorieën loopt vooruit op het te organiseren gesprek uit beslispunt 1. Tevens geeft de aanbiedingsnota geen zicht op de (inschatting van de) benodigde financiële middelen en/of capaciteit om informatie nu al actief openbaar te maken. U kunt hierbij denken aan de mogelijk benodigde aanpassingen in informatie- en communicatiesystemen die in doorlooptijd, kosten en ambtelijke inzet een behoorlijke investering gaan vragen.

Beslispunt 3 in de aanbiedingsnota is breder dan de aanbeveling uit het rekenkamerrapport. Het ambtelijk borgen van de implementatie gaat verder dan het aanstellen van een projectleider. De impliciete aanname, die onzes inziens niet gestaafd wordt vanuit het onderzoeksrapport, is dat de implementatie ambtelijk niet geborgd is. Zoals in onze bestuurlijke reactie aangegeven heeft de bemensing van de bestaande projectgroep de aandacht. De implementatie is wat ons betreft geborgd voor het huidige ambitieniveau.

In onze bestuurlijke reactie geven wij bij aanbeveling 4, die gelijk is aan beslispunt 4, aan dat wij geen noodzaak zien om deadlines voor de verschillende deelstappen van het behandelen van Woo-verzoeken in te stellen. Dit omdat het proces van afhandeling de afgelopen tijd sterk verbeterd is. Aangezien onze reactie als kanttekening bij dit beslispunt ontbreekt, attenderen wij u hierop.

Beslispunt 7 is niet opgenomen in de aanbevelingen van de rekenkamer en doorkruist de werkwijze die u als raad heeft vastgesteld over de uitvoering en bijstelling van de lopende begroting. Door ons als college de opdracht te verstrekken binnen enkele maanden te rapporteren over de implementatie van de andere zes beslispunten verzoekt u om een aparte voortgangsrapportage buiten de reguliere P&C-cyclus om. Daardoor wordt u niet in de gelegenheid gesteld om een afweging te maken om de lopende begroting beleidsmatig dan wel financieel te wijzigen.

Tot slot staat in de aanbiedingsnota raad dat de aanbevelingen van de rekenkamer uit de reguliere middelen bekostigd kunnen worden. Deze constatering klopt als het uitsluitend gaat over de begroting 2024 in relatie tot het ambitieniveau basis. Bij het nog te organiseren gesprek over het te hanteren ambitieniveau zullen wij een grove inschatting met u delen per hoger ambitieniveau.

Gezien bovenstaande punten adviseren wij u om uitsluitend het eerste beslispunt aan te nemen. Wij geven u in overweging ons, na de gezamenlijke sessie (beslispunt 1) indien gewenst de opdracht te geven uw raad een voorstel voor te leggen over het al dan niet hanteren van een hoger ambitieniveau. Daarmee stelt u ons in de gelegenheid inzichtelijk te maken wat een ander ambitieniveau voor gevolgen heeft op het gebied van personele capaciteit, financiële middelen en mogelijk verschuiven van andere bestuurlijke prioriteiten.

Wij verwachten dat wij met deze informatienota u als raad in de gelegenheid stellen om het goede gesprek onderling en met ons als college te kunnen voeren over de aanbevelingen van dit rekenkameronderzoek.

Het college van Pijnacker-Nootdorp,

Annelies Kroeskamp
secretaris

Björn Lugthart
burgemeester

Rekenkamer **Pijnacker-Nootdorp**

bezoek Oranjeplein 1, 2641 EZ Pijnacker

telefoon 14 015

e-mail rekenkamer@pijnacker-nootdorp.nl

internet www.pijnacker-nootdorp.nl/rekenkamer

